

Euroopa Komisjon

Leader+ Magazine

TÄHELEPANU KESKMES
uuenduslikkus programmis
Leader+

ET
5 • 2006

Leader+ Magazine

3 Lühidalt. Uuenduslikkus programmis Leader+

4 Leader+ tegevuses

6 Tähelepanu keskmes uuenduslikkus

- Uuenduste edendamine programmis Leader+. Soome vaatepunkt

10 Maapiirkondade elukvaliteedi parandamine

- Itaalia. Tervisekaravan: piirkonna tervishoiuvajaduste rahuldamine
- Luksemburg. Õppimine mängu abil: kooli mänguväljakul saadakse ettevalmistus reaalseks eluks

16 Kohalikele toodetele lisandväärtuse andmine

- Kreeka. Frixia: kvaliteetsete kohalike toodete kaasamine
- Madalmaad. Vahetusprogramm Noord-Bevelandi maakohas

21 Loodus- ja kultuurivarade tõhusaim kasutamine

- Prantsusmaa. Traditsiooniliste oskuste avastamine Haut-Juras
- Austria. Ajaloo tagasitoomine piirkonda
- Ühendkuningriik. Nn avatud kirikute piirkonna avastamine

29 Uue oskusteabe ja uue tehnoloogia kasutamine

- Portugal. Vahetus läheduses: piirkondlik infostrateegia
- Hispaania. Päikeseaiad maakohas

35 Koostöö maaelu arendamisel

- Iirimaa ja Ühendkuningriik. Digitaalmeedia loov kasutamine: noorte oskuste arendamine
- Soome ja Itaalia. Orienteerumine: sport ja uuendused

42 Naised ja noored programmis Leader+

- Ühendkuningriik. Intervjuu East Riding of Yorkshire' kohaliku tegevusrühma juhi Vanessa Vollansiga
- Saksamaa. Leader+ on moekas!

49 Uued liikmesriigid

- Riik tähelepanu keskmes. Leader+ Poolas: suutlikkuse tõstmine

52 Leader+ uudised

- Leader+ vaatluskeskuse seminar Grossetos (Toscana, Itaalia): „Kohalikele toodetele lisandväärtuse andmine”, 14.–18. veebruar 2006

Käesolev Euroopa Komisjoni väljaanne võimaldab avalikkusele ligipääsu ühenduse algatust Leader+ käsitlevale teabele. Meie eesmärk on edastada täpset ja ajakohastatud teavet. Kui meile teatatakse vigadest, püüame need parandada. Siiski ei vastuta komisjon käesolevas väljaandes sisalduva teabe eest kirjeldatud projektide finantsandmete osas ning eriti kulutuste abikõlblikkuse osas. Lugejad peavad seetõttu kasutama kõnealust teavet omal vastutusel ja rakendama vajalikke ettevaatusabinõusid.

Uuenduslikkus programmis Leader+

Euroopa Komisjoni
põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi
peadirektor Jean-Luc Demarty

Praegu on Euroopa Liidu kõigi tegevusvaldkondade eesmärk soodustada uuendusi, sest see on parim viis suurendada Euroopas majanduskasvu ja luua töökohti. Selles on programmil Leader suur kogemustepagas: programmi käivitamisel 1991. aastal oli keskseks uuenduslike lahenduste leidmine maaelu probleemidele. Aja jooksul on meil kogunenud hulgaliselt andmeid kohalike tegevusrühmade ettevõtmiste kohta, mis toetavad Leaderi lähenemisviisi tõhusust maaelu uuendamisel ja võiksid olla eeskujuks teistele. Uuendusi teha pole lihtne ja küsimus pole üksnes rahastamises. Maapiirkondades nõuab see sageli nii kohaliku oskusteabe kui ka väljastpoolt tulevate hästi kooskõlastatud teadmiste, „riist-“ ja „tarkvara“ ühendamist ning tehnoloogiate ja teenuste kohandamist maal elavate inimeste spetsiaalsetele vajadustele. Maaeluga seotud uuendustegevus seisneb nende konkurentsieeliste leidmises ja paremas ärakasutamises, mida maapiirkonnad võivad pakkuda tänapäeva majandusele ja ühiskonnale, näiteks nõudlus keskkonnasõbralike kaupade järele.

Majanduslikus mõttes aitavad uuendused edukalt kasutada uusi ideid, mis omakorda aitavad edendada jätkusuutlikku majanduskasvu ja heaolu. See, mida konkreetses maapiirkonnas peetakse uuenduseks, ei pruugi seda tähendada teises piirkonnas. Seetõttu on oluline suhete loomine ja koostöömimine teiste tegevusvaldkondadega, näiteks põllumajandus, info- ja sidetehnoloogia, keskkond, transport ja energia, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, samuti teenused, et kohandada neid kohalikele piirkondlikele vajadustele.

Leaderi lähenemisviis eri sektorite oskusteabe integreerimisel ja väärtustamisel on osutunud maaelu uuendamisel väga kasulikuks. See ei ole üllatav, sest tegemist on olulise aspektiga, mis kajastab eksperimentaalset lähenemisviisi maaelu arengule. Leader+ projektide uuenduslikkus võib väljenduda näiteks suhtumises eelmisesse lähenemisviisi, uutes toodetes või teenustes, uutes koostööviisides kas juhtimisstruktuuride (näiteks kohalik tegevusrühm) või projekti tasemel, eri sektorite ja rühmade kokkuviiimises, mitmesuguste tegevuste kombineerimises, uute turgude ja protsesside uurimises jm. Uuendused toetavad teisi Leader+ arengustrateegia elemente, julgustades maaettevõtjaid mõtlema oma piirkonna pikemaajalisele potentsiaalile, rakendades integreeritud strateegiaid, tugevdades töökohtade tagamiseks majanduskeskkonda, parandades organisatsioonilist võimekust ja tehes koostööd uut moodi. Kõigi nende tegevuste kaudu jõutakse uute maaelu mudeliteni, mida võib kasutada mitmete Euroopa maapiirkondade probleemide lahendamiseks.

Tavaliselt mõeldakse, et uuendustegevus tähendab üksnes uue oskusteabega ja uute tehnoloogiatega seotud projekte ning kõrgtehnoloogilisi ettevõtteid ja uusi leiutisi. Selles Leader+ Magazine'is tuuakse näiteid uuenduste kohta seoses kõigi Leader+ teemadega ja mitmete projektidega. Näiteks kehtib see sihtrühma valiku, projekti teema, lähenemisviisi ja teabe levitamiseviisi kohta. Madalmaade näitel on näha, kuidas eri lähenemisviisid aitavad piirkonnal oma vajadusi teisiti mõista. Luksemburgis tõi projektile uue sihtrühma lisamine kaasa peamiste abisaajate elukvaliteedi paranemise. Austria on suurepärase näide sellest, kuidas subjekti ja sidevahendite valimisel võetav risk toob kasu, samal ajal kui Prantsusmaa näite puhul on uuenduseks eri ideede kombineerimine ühe ja sama projekti raames.

Uuendused on seotud konkreetse piirkonna tingimustega. Ühe piirkonna uus projekt või idee ei pruugi olla uudne teises piirkonnas. Seetõttu on programmi lisatud ka Leaderi võrgustiku aspekt, mis võimaldab jagada ja edastada teadmisi ning innustab ka teisi rühmi uuendustega tegelema. Leader+ Magazine on üks osa võrgustikust ja ma soovitan teil seda maksimaalselt ära kasutada.

Inimesed ja turbaalade pärand

Liikmesriigid: Ühendkuningriik, Iirimaa, Soome, Prantsusmaa

Piirkonnad: Šotimaa, Offaly, Perapohjolan Kehitys, Bretagne

Juhtiv kohalik tegevusrühm:

Lomond & Rural Stirling Leader+

Projekti kogumaksumus: 494 214 eurot

EL: 203 378 eurot

Muud riiklikud vahendid: 197 531 eurot

Erakapital: 93 305 eurot

„Inimesed ja turbaalade pärand“ on projekt, mis loodi koostöös kohalike tegevusrühmade ja nelja liikmesriigi riiklike asutustega: juhtiv kohalik tegevusrühm Lomond & Rural Stirling Leader+ (Šotimaa); Offaly Leader+ Company (Iirimaa); Perapohjolan Kehitys ry (Soome) ja Pays du Centre Ouest Bretagne (Prantsusmaa). Partnerasutused on Scottish Natural Heritage (Šotimaa), National Geological Survey (Soome), Metsähallitus (Soome), AMV Natural Areas (Prantsusmaa) ja Ciciindele (Prantsusmaa).

Turbaalasad majandatakse Euroopas mitut moodi ning inimesed, kes elavad ja töötavad turbaalade läheduses, suhtuvad neisse erinevalt. Erinevused väljenduvad selles, kuidas on korraldatud külastajate juurdepääs turbaaladele. Projekti eesmärk on partnerid kokku viia, et jagada teadmisi ning kogemusi, kuidas ilma turbaalasad kahjustamata vastu võtta võimalikult palju külalisi. Kõik partnerid katsetasid oma piirkonnas uutset lähenemist turbaalade majandamisele, eriti seoses juurdepääsuga ja nende tundlike alade tutvustamisega.

Rahvusvaheline meeskond on andnud asjatundlikke nõuandeid järgmistes valdkondades: kogukonna osaluse suurendamine, turbaalade tutvustamine kunsti ja kultuuri kaudu, noortes huvi äratamine turbaalade vastu ja nende julgustamine projektides osalema, turbaaladega seotud teadlikkuse suurendamine ning nende alade külastatavuse suurendamine. Projekti jaoks eraldatud raha võimaldab teha järgmist:

- iga partner korraldab õppeseminari teemal, milles tal on kõige suurem kogemus;
- iga partner viib läbi ühe katseprojekti, et rakendada praktikas teistelt saadud kogemusi ja teadmisi;
- kõigi Euroopa turbaalade valdajate jaoks koostatakse heade tavade juhend selle kohta, kuidas korraldada juurdepääsu turbaaladele ja kuidas neid tutvustada. See sisaldab projekti uurimistulemusi ja soovitusi;
- lõpuks korraldatakse üritus teabe edastamiseks.

Kontaktisik: Anne-Michelle Ketteridge

E-post: ketteridgea@stirling.gov.uk

Kodulehekülg: www.lrsleaderplus.org.uk

Foto Lomond & Rural Stirling Leader+ kohalikult tegevusrühmalt

Kohalikud giidid

Liikmesriik: Belgia

Piirkond: Valloonia

Kohaliku tegevusrühma nimi: Asbl Pays d'Anlier, de la Sûre et de l'Attert

Projekti kogumaksumus: 55 000 eurot

EL: 22 500 eurot

Muud riiklikud vahendid: 22 500 eurot

Erakapital: 10 000 eurot

Belgia kohalik tegevusrühm Pays d'Anlier, de la Sûre et de l'Attert on huvitatud selliste uuenduste väljatöötamisest, mis tooksid piirkonda rohkem turiste. Leader+ andis kohalikele reisibüroodele võimaluse kokku tulla ja kavandada kohalike giidide jaoks koos eri aegadel toimuvat koolitust.

Tulevased giidid saavad 50 tundi teoreetilist koolitust suhtlemise, ökoloogia ja ökosüsteemide alal, mis omakorda on seotud piirkonnale omaste peamiste mõistetega: kohalik pärand ja ajalugu, kokakunst, rahvaluule, kohalik turismipotentsiaal ja arhitektuur. Seitsmepäevase koolituse käigus käiakse ka piirkonna seitsmes väikelinnas.

Projekti eesmärk on välja õpetada 90 giidi, kes on ühe või mitme päeva vältel võimelised juhtima erihuvidega turismirühma. Kahe esimese koolituskursuse jooksul omandas tunnistuse 20 giidi. Giidiks õppima on end registreerinud palju inimesi, enamik neist (80) hooajalist tööd otsivad töötud naised. Projekti vastu tunnevad huvi ka majutust ja turismitraktisioone pakkuvad ettevõtted.

Kohalik tegevusrühm ja kohalikud giidid koostasid giidi kvaliteedilepingu, mis sobib hästi kokku muude projektide jaoks välja töötatud kvaliteedisüsteemiga: täiustada kohalikke teeviitasid, korraldada temaatilisi ekskursioone ja anda lisandväärtus kohalikele toodetele. Tänu projektile Leader+ on kujunenud välja koostöö eri reisibüroode vahel ning teise etapina kavandatakse riikidevahelist koostööprojekti, mille eesmärk on pereturismi kontseptsiooni väljatöötamine. Projekt on juba andnud tulemusi kolme väljaõppinud giidi näol, kes töötavad kohalikes turismibüroodes.

Kontaktisik: Geneviève NIVARLET

E-post: leader+@bastogne.be

Foto Belgia kohalikult tegevusrühmalt Pays d'Anlier, de la Sûre et de l'Attert

Sobiv keskkond hobustele

Liikmesriik: Rootsi

Piirkond: Sörmland

Kohaliku tegevusrühma nimi: Våg 21

Projekti kogumaksumus: 752 093 eurot

EL: 97 860 eurot

Muud riiklikud vahendid: 146 802 eurot

Erakapital: 507 431 eurot

Rootsi väiketalunike maadel esineb viljatuid alasid, mis on suurepäraseks looduslikuks elupaigaks hobustele. See annab hea võimaluse talu mitmekülgseks arendamiseks.

Hobuste võiduajamine ja takistussõit on arenev valdkond ning kuna hobuste omanikud elavad tavaliselt suures linnades, peavad nad jätma oma hobused kasvatajate ja treenerite hoole alla. Ruumikitsikuse tõttu on hobusekasvatajad sunnitud hoidma loomi väikesel maalapil ja hobused on väljas ka talvekuudel. Idee kasvatada hobuseid looduses ning lasta varssadel olla märadega koos pikemat aega ja suuremal maa-alal on olnud Ingvar Fredricsoni kauaaegne eesmärk. Ingmar Fredricson on pensionil olev hobusekasvatuse professor, kelle arvates mära on varsa parim õpetaja.

Projekti idee seisneb väiketalunike vähetootlike maade ärakasutamises hobuste kasvatamiseks, kus järgitakse kinnitatud kava, mida Leader+ toetab ja mis tagab hobustele parima keskkonna. Kinnitatud kava on hobustele mitmes mõttes kasulik. Esiteks on neil võimalus karjamaadel vabalt ringi liikuda või jääda talli ja osa nende koolituskavast moodustab looduslike takistuste ületamine. Noorte hobuste treening toimub lihtsalt märale järgnedes. Toidu- ja veeautomaatidel asuvate spetsiaalsete vastuvõtjatega ühendatud transpondrid, mis on omakorda ühendatud Internetiga, võimaldavad omanikul varssade tegevust eemalt jälgida.

Projekti juhib ratsahobuste arendamise ühing ja see on kavandatud talunike ja professor Ingvar Fredricsoni koostööna. Osa projektist rahastas Leader+ kohalik tegevusrühm Våg 21, kes on ka peamine partneritevahelise koostöö rajaja.

Kontaktisik: Ingvar Fredricson

E-post: i.fredricson@swipnet.se

Kodulehekülg: www.hhklubben.se/ENGELSKA/RAM.HTM

Foto Rootsi riikliku koostöövõrgu üksuselt

Kvaliteetveini taassünd ja bioloogiline mitmekesisus

Liikmesriik: Prantsusmaa

Piirkond: Pays de La Loire

Kohaliku tegevusrühma nimi: Layon Saumurois

Projekti kogumaksumus (2. etapp): 31 600 eurot

EL: 14 220 eurot

Muud riiklikud vahendid: 14 324 eurot

Erakapital: 3056 eurot

See programmi Leader+ projekt on nüüd teises etapis ja toetab veinikasvatusepiirkondi, edendades kohaliku tegevusrühma Layon Saumurois` abil koostööd kohalike era- ja avaliku sektori partnerite vahel. Projektis osalevad eri taustaga partnerid, kellel on küll ühine eesmärk, kuid kes sellele vaatamata tavaliselt koostööd ei teeks: veinikasvatajad, linnukaitseseltsi (Ligue pour la protection des oiseaux) kohalik osakond, ametiasutused ja mitmesugused turismiarendusega tegelevad agentuurid.

Tegevus toimub piirkonnas, kus mõni aeg tagasi oli veinitootmine lõppenud. Projekti esimeses etapis rahastas Leader+ uuringut, mille tulemuseks oli sõltumatu veinitootja otsus taas alustada viinamarjade kasvatamist ja suurendada ala bioloogilist mitmekesisust. Arendustöö teise etapi eesmärk on kaitsta keskkonna kvaliteeti. Kasvuala maastik on juba kujundatud ja vastavalt vastutava avaliku asutuse (L'Onivin) loale on istutatud uued viinamarjataimed. Tänu Leader+ rahalistele vahenditele rakendub ka piirkonna turismipotentsiaal. Selleks on ette nähtud bioloogilist mitmekesisust ja geoloogiat tutvustavate infotahvlite ja piirkonda iseloomustava õppevoldiku (mida saavad kasutada ka kohalikud koolid) koostamine ning animafilm viinamarjaistandusest (koostöös kohaliku veinimuuseumiga).

Projektil on korruga mitu sotsiaal-majanduslikku ja keskkonnaeesmärki: kohaliku piirkonna ja viinamarjaistanduse imago parandamine, uue turismitoote loomine, teatavate looma- ja taimeliikide kaitsmine ning kohaliku veini kvaliteedi parandamine.

Kontaktisik: Bénédicte Michaud

E-post: leader-layonsaumurois@layon.org

Foto Prantsusmaa riikliku koostöövõrgu üksuselt

Uuenduste edendamine programmis Leader+. Soome vaatepunkt

Tytti Siltanen, Leader+ teemaekspert, Develooppi OY, Soome. Varem töötas Tytti Siltanen Leader II projektijuhina ja kohaliku tegevusrühma hindajana ning Leader+ riikliku võrgustiku juhina, praegu aga töötab ta sõltumatu konsultandina.

Sissejuhatus

Programm Leader+ hõlmab palju projekte, millest nii mõnigi on väga uuenduslik, näiteks eakate aiandusteraapia, hülgenahast rõivaste valmistamine, külaoper koos professionaalide ja kohalikega ning palju muud. Need on näited uuendustest ning neist lähtuvatest lähenemisviisidest, rakendustest ja kasutatud tehnoloogiast, mida võib leida Soome Leader+ poolt rahastatavatest projektidest.

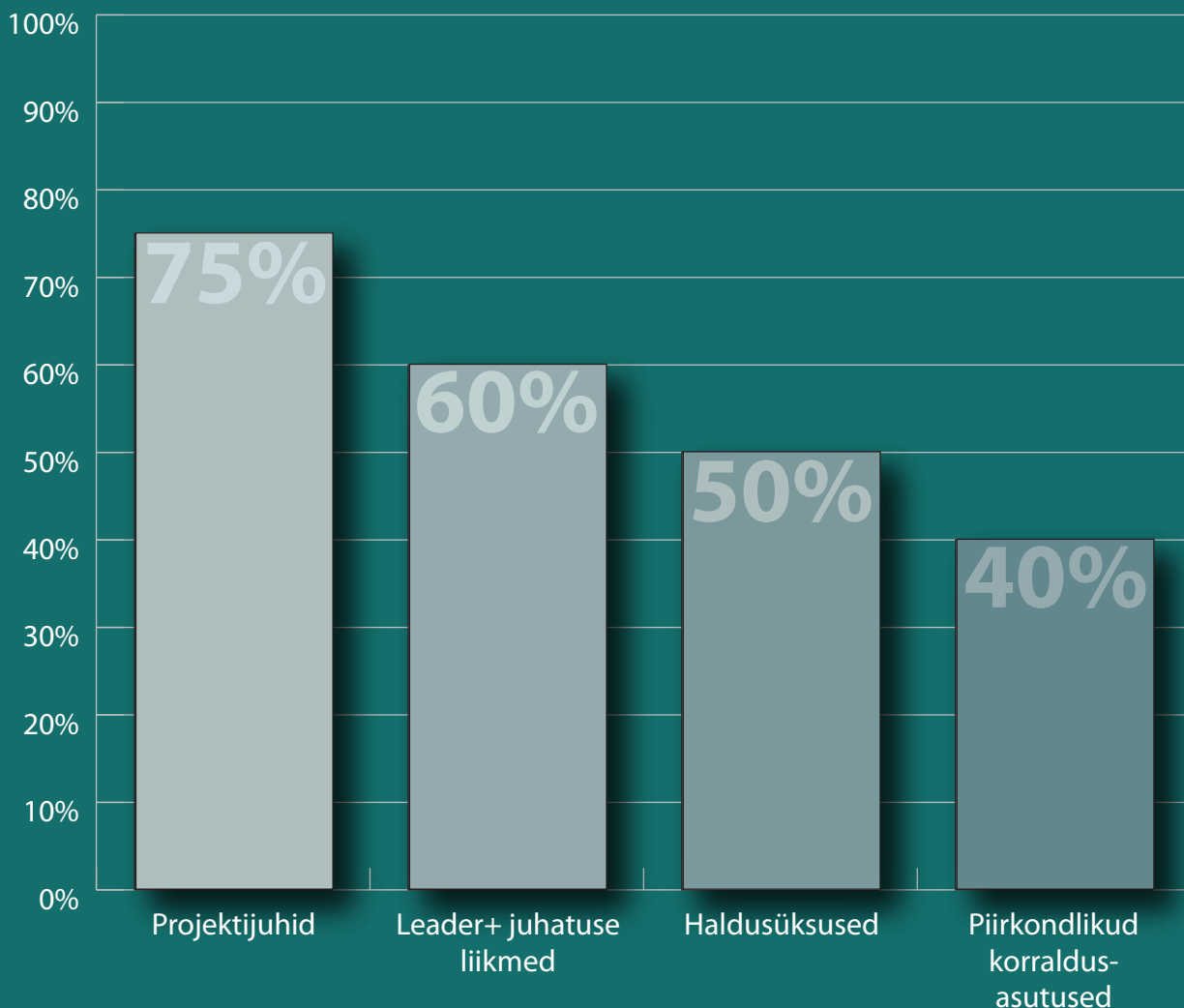
Mida tähendab uuenduslikkus?

Uuenduslikkus on Leaderi metoodika peamine alus ja selles väljendub Leaderi kui katseprogrammi olemus, mis näeb ette maapiirkondade arendamisel uude lähenemisviisi kasutamist. Kohalikud programmid peaksid sisaldama uusi ideid ja tegevusi, mida ei ole varem piirkonnas proovitud, neid võiksid järgida ka teised Leaderiga seotud piirkonnad ja/või tegevusalad. Leader peaks olema uute ideede la-

boriks. Uutmoodi tuleks mõista ka uuendusi uurimistöös, mida võiks vaadata kui eri tegijate koostöö tulemust, et juurutada seda teatavas poliitilises, sotsiaal- või majanduskeskkonnas. Uuenduste dünaamikat ei määra üksnes olemasolev teadmistaas, vaid suures osas ka uuenduslike süsteemide otstarbekus ja õppeprotsessi tõhusus.

Kas Leader on uuenduslik?

Leader I algatus (1991–1994) keskendus piirkonna arenguks vajaliku koostöövõrgu loomisele, mis oleks oskusteabe ja kasuliku teabe allikaks. 1994. aasta uuring, millele viidatakse Leader II dokumendis „Riikidevaheline koostöö Leader II raames“, näitas, et vähemalt üks neljast Leader I kohalikest tegevusrühmast osales mingil viisil koostöös, kuhu kuulus kogemuste vahetamine, uuenduste edastamine, ühissetevõtte, osalemine temaatilises võrgustikus jm. Samas dokumendis märgitakse, et riikidevaheline koostöö Leader II raames mõjus uuenduslikult.

Soome Leader+ uuenduslikuks pidavate inimeste osakaal eri rühmades

Turismisektoris leiti Leader II alusel piirkonnapõhises turismikontseptsioonis uudseid lähenemisviise ja uusi organisatsioonilisi meetodeid ning traditsioonidel põhinevaid uut tüüpi tegevusi. Toidu- ja põllumajandustoodete valdkonnas ei piirdunud uuendused lähenemisviiside, tehnika, toodete ja turgudega, vaid neid kasutati uute toodetega seotud riskide maandamisel. Keskkonna ja pärandi teema puhul oli tavalise lähenemisviisi mõju keskkonnarühmades väiksem kui traditsioonilistes organisatsioonides, kes tegelesid piirkonna keskkonnaküsimustega. Infotehnoloogia oli iseenesest uuenduslik, sisaldades mitmesugust oskusteavet, lähenemisviise ja meetodeid. Sama tähtis oli ka see, kuidas kasutati tehnoloogiat piirkondliku lähenemisviisi puhul.

Soome kogemused said alguse programmist Leader II pärast ELiga ühinemist. Uuendused on kahe programmi (Leader II ja Leader+) kestel muutunud, eriti seoses

uute tulemustega sotsiaalteenuste, turismi, kalanduse ja väljaõppe/hariduse valdkonnas. Leader+ raames on saadud uusi tulemusi mitmesuguste tehniliste uuenduste näol, näiteks uus tehnika lume koristamiseks tänavatelt, uute veebiteenuste väljatöötamine teabe saamiseks kohapeal ja talumajapidamises tekkivate jäätmete töötlemine. Uuendused kajastuvad ka järgmises: taise tegemine looduslikest materjalidest, taludest plasti kogumine ringlussevõtuks, noorte inimeste sidumine piirkonnaga sponsori abiga. Uudset lähenemist näitavad uut laadi koostöö ettevõtete ja koolide vahel, teenuste turustamine koos uute partneritega ning eakate inimeste kaasamine mitte üksnes oma lastelaste, vaid ka teiste laste hoidmisse. Seega võib mitmeid uuendusi pidada sotsiaalsfääriga seotuks.

Soome Leader+ programmi vahehindamise (2005) kohaselt ütles 70% Soome projektijuhtidest, et tänu sellele programmile on nende piirkonnas töötatud välja uut liiki tegevusi. 60% Soome Leader+ kohalike tegevusrühmade juhatuse liikmetest arvab, et projektide abil töötatakse välja midagi uut.

Enamiku programmi Leader Soome juhtide arvates on Leaderi põhimõtetest kõige raskem järgida katseprogrammi. Leaderi rühmad on tõlgendanud uuendusi ja katsetamist uue meetodi, toote või teenusena, mida projektijuht pole varem katsetanud ning mida peetakse piirkonna või küla jaoks uudseks. Projektijuhtidest rääkides: kas nad suudavad uuendusi ise realistlikult hinnata?

Koostöö olulisus uuendustes

Koostöö on uuenduste ja teadmiste edendamise võtmesõna. See tähendab rohkem koostööd kohaliku tegevusrühma piirkonnas ja muude piirkondade vahel, nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. See kehtib projektide, juhatuse liikmete, kohalike tegevusrühmade ja ametiasutuste kohta. Ei tohiks unustada ka seda, et me oleme osa suurest Leaderi perest. ELis on 73 Leader+ programmi ja 893 kohalikku tegevusrühma. Uuenduste edendamiseks on meil vaja luua oma teadmistaas ja hankida uut teavet ka väljastpoolt. See tähendab üksteise toetamist ja uute ideede vahetamist. Teavet võib levitada mitmel viisil ja seda võivad teha paljud. Riigisiseseks ja rahvusvaheliseks suhtluseks tuleb välja arendada sellised vahendid nagu Internet ja intranet ning nende kasutamise kultuur. Oluline on eri valdkondade inimestest koosneva personali ja juhatuse liikmete värbamine, samuti valmisolek osaleda seminaridel ja kasutada spetsialiste. On olemas häid riiklikke ja rahvusvahelisi vahendeid, mida tuleks rohkem ja järjekindlamalt kasutada, näiteks seminarid, ajakirjad ja teabelehed.

Uuenduste ja koostööga seotud probleemid

Kuna koostöös osalevad eri kultuure esindavad ja eri kogemustega partnerid, kätkeb see endas võimalikke takistusi. Partneritel võivad koostöö suhtes olla erinevad arusaamad. Kohalike tegevusrühmade peamiseks siseprobleemideks on puudulik koordineerimine või partnerite sobimatus, vahel aga tuleb silmitsi seista ka niisuguste väliste takistustega nagu halduslikud viivitused ja kehv tugisüsteem. Raskustest aitavad üle saada projekti õige juhtimine ja selleks kasutatavad meetodid.

Vastavalt aruandele „Riikidevaheline koostöö Leader II raames“ („Transnational Cooperation under Leader II“), mis avaldati 2001. aastal Leader II vaatluskeskuses, keskendusid kohalikud tegevusrühmad sageli vahetult ja kõige lihtsamalt selgitatavatele probleemidele (näiteks süüdistati

välistegureid), kuigi probleemi põhjustas suhtumine või meetod ja projektijuhtimine.

Leader II riikidevahelise koostöö siseprobleemid seisnesid riikidevahelises partnerluses (keelearjäär, kultuurilised erinevused, erinevad ootused, erinev osaluse määre), projekti sisus (eesmärkide kindlaksmääramine, tegevused ja tegevusalad, meetod ja aeg), juhtimises (koordineerimine, kohustuste jagamine, kontroll, hindamine jm) ning kohaliku ja riikidevahelise tasandi ühendamises. Välistest takistused olid seotud finants-, õigus- ja haldusprobleemidega, samuti ebaefektiivsusest tugisüsteemist või ebamäärasest menetluskorrasest johtuvate takistustega.

Peamine organisatsiooni- ja võrgusisene teabevahetus toimub mitteametlikel kõnelustel ja ametlikel koosolekutel. Suhtlemisprobleeme võib tekkida ka ajapiirangute tõttu, terminoloogia ja keele tõttu, soovimatuse tõttu jagada teavet, samuti vähese keeleoskuse või vale inimesega kontakteerumise tõttu.

Ideid heade tavade kohta

Kõigepealt on oluline saavutada õige partnerlus. Õiged partnerid ja tõhusalt toimivad suhted loovad positiivse töökeskkonna ja lihtsustavad oskusteabe vahetamist. Õige projektipartneri leidmiseks võib ka kasutada riiklikke ja riikidevahelisi vahendeid, mida Leader+ võimaldab oma kontaktide, andmebaaside, Interneti, temaatiliste seminaride jm kaudu. Eriti oluline on esmakohtumine partneriga: kohtuge potentsiaalsete partneritega võimalikult varakult, veenduge, et soovite kindlasti teha koostööd, võtke esmakohtumisel aega teineteise tundmaõppimiseks, arutage võimalikke projekte, leidke viise partneritevahelise usalduse loomiseks. Pange tähele, et oskuslike nõustajate abiga teete kindlaks iga ettepaneku parimad küljed.

Teiseks peab projekti sisu olema õige. Tehke selget vahet põhiprojekti ja projektiga seotud tegevuste vahel ning siduge eesmärgid vajadustega. Kõige tõhusamad ja uuenduslikumad projektid on need, mis lähtuvad vajadustest. Kindlaks tuleb määrata selged tegevuseesmärgid, mis viivad nähtavate ja mõõdetavate tulemusteni. Lühi- ja pikaajalistes eesmärkides tuleb kokku leppida. Realistliku tegevuskava koostamine tähendab, et te lepite kokku tegevustes, muudate toimingud võimalikult konkreetseks, võimaldate projekti horisontaalset ja vertikaalset arengut, otsustate, kes iga toimingut eest vastutab, teete selgeks, kuidas tuleks tegevusi hinnata ja aruannet esitada. Samuti peate valima sobiva meetoodika. Kaaluda tuleks temaatiliste tööühmete moodustamist.

Eriti oluline on projekti juhtimine ja koordineerimine. Üksikasjalike arutelude käigus tuleb valida juhtimis- ja koordineerimismudel ning jõuda üksmeelele juhtimis-

meetodite osas. Selleks on vaja koostada üksikasjalikud dokumendid ja kontrollida, kuidas valitud juhtimismeetod töötab. Jagage ära tööülesanded projekti alustades ja selle käigus. Kontrollige ja hinnake kvantiteeti ja kvaliteeti.

Maaelu arendamise seisukohast on oluline, et projekt mõjutaks kohalikku elu. Projektid, samuti kohalikud tegevusrühmad, peavad looma lisandväärtust, mis peaks põhinema kohalikel vajadustel. Parim viis selleks on saavutatud tulemuste ulatuslik ja selge reklaamimine kohalikul tasandil.

Välised tegurid on seotud õigete finants-, õigus- ja haldusstruktuuridega, samuti õige toetusega. Täiendavalt

on vaja integreerida muid rahastamisallikaid ja neid koordineerida. Oluline on levitada Leader I, II ja Leader+ algatatud projektide häid tavaid, samuti nende tervikliku kavandamise meetodeid.

Kõik probleemid on lahendatavad. Kõige tähtsam on see, kuidas suhtutakse teabevahetusse ja koostöösse. Kui teabevahetuse ja koostöö tähtsus jääb ebaselgeks, on raske teisi motiveerida ja kaasata.

Uuendused kohalikes tegevusrühmades ja keskendumine nende mõjule

Kohaliku tegevusrühma juhatusel on tohutu mõju piirkonna maaelu arendamisele. Kohaliku tegevusrühma juhtimisest (strateegia ja eesmärkide seadmine, kvaliteedi tagamine, terviklikkus, personali arendamine, tulemuste ülevaatamine) ja loodud ressurssidest (raha, vabatahtlikud, teadlikkus, suutlikkuse suurendamine) oleneb, kas mõju maaelu arengule on püsiv. Parimad juhatused keskenduvad maaelu mõjutamisele. Juhatus tegevuse tõhusus ja tema tehtud otsused võivad olla määrava tähtsusega. Püsiv mõju tähendab tegelikke muutusi maapiirkonnas: majanduskasvu, finantsilist turvalisust, paranenud mainet ja seda, et maapiirkonnas elab ja töötab rohkem inimesi.

Juhatus koos seis peab olema mitmekesine ning seal peavad olema eri oskuste ja demograafilise ning piirkondliku taustaga inimesed. Juhatus peab kehtestama iseendale teatavad nõuded. Mida juhatus liikme puhul eeldada? Kuidas suurendada juhatus suutlikkust? Rohkem tähelepanu tuleks pöörata esindatusele, osavõtule, juhatus suurusele ja liikmete isiklikule panusele. Jälgida tuleks ka osavõttu, juhtimist, ressursside suurendamist ja valmisolekut maaelu arengut turustada. Edu aluseks on juhatus kohustuste kavandamine, see kehtib ühtemoodi nii juhatus liikmete kui ka kohaliku tegevusrühma personali suhtes. Edukas juhatus hindab ennast ise, tagades kasvu ja uuendused, see tähendab, et ta ise on uuenduslik.

Vaja on rohkem loovust ja riskide võtmist

Loovuse all mõistetakse paljusid asju: suutlikkust esitada ja müüa ideid, intellektuaalset julgust, võimet mõelda teist-

moodi ja positiivselt, austada teiste ideid, otsida aktiivselt uut ja olulist teavet. Suurimad uuendajad on selle alusel välja töötanud oma ellusuhtumise. Loovinimeseks võib sündida, aga selleks saab ka kujuneda. Inimesed võivad muutuda loovamaks ja arendada oma uuenduslikke võimeid. Andke endale aega otsustada, kuulake tähelepanelikult ja aktiivselt teisi, aidake ja julgustage inimesi oma ideid arendama ja neid säravamaks muutma, esitage avameelseid küsimusi ja näidake üles oma huvi probleemile parima lahenduse leidmisel. Üks viis loovust suurendada on osaleda kursustel.

Suuremat julgust oleks vaja ka katsetamiste ja uute meetoditega seotud projektide rahastamisel. Ametiasutuste määrused peaksid olema paindlikumad ja programmi Leader+ tuleks rohkem võtta kui riskide rahastamise vahendit. Seepärast tuleks välja töötada meetodid uuendustulemuste mõõtmiseks.

Uuendused on olulised

Uusi ideid ja viise asjade tegemiseks võib avastada juhuslikult, kuid nende leidmine võib olla osa arenguprotsessist. Uuendused sünnivad uudishimust, loovusest ja koostööst. Kui projekti partneritel puudub selge ettekujutus projektist, on võimatu saavutada projektile seatud eesmärgid. Kui projektijuhtidele ei eraldata projekti jaoks piisavalt vahendeid, eriti mis puudutab töötunde ja aega, siis on peaaegu võimatu olla loominguine.

Kui tegemist on uuendustega, ei jäeta kedagi ometi üksi. Sageli saab abi teistelt projektijuhtidelt, teistelt kohalike tegevusrühmadelt, tegevusrühmade juhatus liikmetelt, ametiasutustelt, kes partneritena võivad hankida süstemaatilist teavet. On neid, kes on eri liiki projektides osalemisega kogunud teadmisi ja kogemusi ning võivad anda oma panuse uuenduste protsessi.

Kokkuvõtteks võib öelda, et uuendused on vajalikud, sest tulevik nõuab uusi meetodeid, tooteid ja teenuseid. Uuendused on oluline teema mitte üksnes turu ja ettevõtluse kontekstis, vaid ka piirkondliku majanduskasvu ja arengu kontekstis. Programm Leader pakub hea võimaluse teha midagi uut. See on vahendajaks uuenduste edendamisel ja parema tuleviku loomisel. Uuendused on olulised igaühe jaoks ning neid tuleks kasutada üha rohkem. Kui võtate riske ja üritate teha midagi uut, muudate uuendusi takistavaid eeskirju ja teete koostööd uuenduste tõhustamiseks, on Leaderi puhul ainsaks riskiks see, et see õnnestub alati!

MAAPIIRKONDADE ELUKVALITEEDI PARANDAMINE

Ennetava tervishoiu tähtsuse reklaamimine.

ITAALIA

Tervisekaravan: piirkonna tervishoiuvajaduste rahuldamine

Projekt puudutab otseselt maakogukondi, aidates säilitada tervislikku elukvaliteeti

David Mastrecchia, INEA (Istituto Nazionale di Economia Agraria)

Sissejuhatus

Kohalik tegevusrühm Moli.G.A.L. koosneb neljast avalik-õiguslikust asutusest ja kolmest eraõiguslikust asutusest, asub Lõuna-Itaalia Molise piirkonnas ning teeb koostööd paljude piirkonna haldus-, majandus- ja kultuuriasutustega.

Piirkonna peamisteks tegevusaladeks on põllumajandus ja teenindus, vähem tegeldakse tootmise, kaubanduse ja käsitööga. Turism on oluline tegevusala ainult rannikul ja mägedes.

Vananeva elanikkonna sissetulekud on väikesed, elanikkond on mõnevõrra isoleeritud ning kultuurile, spordile ja meelelahutusele tehtavad kulutused elaniku kohta on väikesed. Olukorra muudab raskemaks teenuste ja ühenduste kehv infrastruktuur, seda eelkõige mägise maastiku tõttu. Kõige selle pärast on territooriumi paljudes piirkondades elukvaliteet halvenenud.

Uuendused kohalikus arengukavas

Ülaltoodut arvestades lülitas kohalik tegevusrühm Moli.G.A.L. oma kohalikku arenduskavasse meetme „Kohaliku kogukonna elukvaliteedi parandamine ja suutlikkuse tõstmine“. Meetme üldeesmärgid on järgmised:

- maapiirkondades elavate inimeste elukvaliteedi parandamine ja nende isoleerituse vähendamine;
- töövõimaluste arendamine ja parandamine, sealhulgas töökohad noortele ja naistele;
- keskkonna kvaliteedi parandamine.

Esimese punkti alla kuuluvad järgmised tegevused: meditsiiniteenused, sealhulgas kontrolli- ja diagnostikateenused piirkonnas, sotsiaalabi ja -teenused, transporditeenused, haridusteenused ning teabe- ja telemaatikateenused.

Meede on tähelepanuväärne, kuna see on laadilt spetsiifiline ja originaalne ning sellega püütakse lahendada

Maastiku ilu parandab elukvaliteeti.

maapiirkonna reaalsel probleemi. Sellesse peavad panustama kõik, kes tegelevad maaelu arendamisega, ning mitte üksnes selle programmi raames, vaid ka tulevastes Leaderi programmides.

Nimetatud projekt on esimene omalaadne ja selle abil tehakse kohaliku tegevusrühma piirkonnas kättesaadavaks uued meditsiiniteenused, arstlik kontroll ja diagnostika.

Projektist

„Molise-Salute“ („Molise-tervis“) projekt „MOLI-SAL“ kujutab endast koostööd Università Cattolica del Sacro Cuore, Campobasso uurimiskeskuse, Pozzilli neuroloogiainstituudi (IRCCS Istituto Neurologico Mediterraneo Neuromed) ja kohaliku tegevusrühma Moli.G.A.L. vahel. Projekt on kogukonna jaoks oluline ja põhineb eeldusel, et tõsiseid haigusi, näiteks kardiovaskulaarseid haigusi, saab vältida, kui muuta eluviisi, loobudes halvatest harjumustest või toetades kasulikke harjumusi. Uuringud näitavad, et Molise piirkonnas valitsev traditsiooniline Vahemere elulaad aitab vältida mitmeid tõsiseid haigusi. Seega ei kujuta projekt endast ainult võitlemist haigustega, vaid elukvaliteedi parandamist laiemas mõttes.

Lisaks patoloogilistele aspektidele on oluline lahendada ka patsientide ja nende perede ees seisvad probleemid, kui neil on vaja teha korduvproove kodust kaugel: üks viis selle probleemi lahendamiseks on teha seda telemeditsiini abil.

Neid probleeme silmas pidades on projekt jagatud kaheks osaks:

- eluviisid, kardiovaskulaarsed haigused ja kasvavad: analüüsid, ennetamine ja avalikkusega suhtlemine;
- piirkonnas pakutavate telemeditsiini meetodite hindamine.

Projekti eesmärgid

Projektil on mitu eesmärki:

- avastada ja hinnata peamisi Molise piirkonna elanike elulaadiga seotud harjumusi, mis võivad mõjutada haigestumist kardiovaskulaarsetesse haigustesse ja vähki;
- saada teada, mida elanikud teavad ennetamisest;
- hinnata haiguste individuaalseid riske;
- üritada toetada piirkonna traditsioonilisi toitumisharjumusi.

Projekti esimene osa algas 2005. aasta juunis ja selle läbiviimisel kasutati tervisekaravani. Selles osales kümnest arstist koosnev meeskond professor Giovanni de Gaetano (Campobasso Università del Sacro Cuore) juhtimisel, kes võttis enda peale Molise piirkonna maaelanike kliinilise uurimise.

Sellele järgnes kaheksa kohtumist nimetuse all „Giornata della Salute“ („Tervisepäevad“), mis toimusid uurimisprogrammi raames paljudes omavalitsustes. Valik tehti koos linnapeadega, arvestades piirkonna spetsiifilist demograafilist situatsiooni ja omavalitsuse suutlikkust toimida teabekeskusena ka naaberkogukonna jaoks.

Tegutsemist võimaldasid Isernia provintsi omavalitsuse aktiivne osalemine, omavalitsuste haldusteenused ja perearstid. Leiti sobivad ruumid diagnostiliste uuringute tegemiseks ja naaberkogukondade inimestele võimaldati transport meditsiinikeskusesse tulekuks.

Tervisepäevadele eelnes projekti tutvustav teabekampania kohalikus ajakirjanduses, samuti pandi omavalitsustes välja sellekohased plakatid.

Tulemuste saavutamine

Tervisepäevadel edastati elanikele teabelehtede ja muude materjalide kaudu üksikasjalikku teavet tõsisemate haigus-

te vältimise ja õigete eluviiside kohta. Siiski seisnes projekti kõige olulisem osa selles, et inimesed said Università del Sacro Cuore laborites teadlaste ja arstidega otse suhelda. See oli teine tegur, mis näitas projekti kvaliteeti ja vähendas kindlasti arstide ja patsientide vahel sageli esinevat lõhet.

Projektis osalejatel oli võimalik tasuta saada oma biomeetrilisi ja kliinilisi mõõtmisandmeid, nagu kaal, pikkus, vööümberrõhk, vererõhk, veresuhkru ja kolesterooli tase. See oli täienduseks küsimustikule, milles päriti andmeid inimeste tervise ja eluviiside kohta.

Läbivaatuse lõpul sai iga inimene lisaks uuringutulemustele ka kardiovaskulaarsete riskide kaardi (Carta del rischio cardiovascolare), mis näitas nende haigestumisrisiki lähiaastatel. Riskikaardi abil ja oma arstiga konsulteerides on osalejatel võimalik nõu pidada, milline on parim ennetusstrateegia.

Kohaliku tegevusrühma juhitava projekti kaheksas ja viimane tervisepäev toimus 9. oktoobril 2005. Tervisepäevadel tehti maaelanikele 700 biomeetrilist ja kliinilist analüüsi, millega algas projekti teaduslik osa (sama projekti teine etapp).

Uudse tervishoiu tulemused

Tihe side ennetava tervishoiu edendamise ja teadusuuringute vahel näitab projekti uudsust ja kasulikkust.

Spetsiaalselt projekti jaoks loodud arvutipõhise süsteemiga kogutud andmeid analüüsiti kohe ja saadi selgem ettekujutus Molise territooriumil asuva uuritava piirkonna tegelikust tervislikust seisundist. Esinevate haiguste, toitumise ja eluviisi kohta kogutud teave on oluline haigusriskide ja ennetusmeetmete kindlaksmääramisel.

Tulemused on tehtud kättesaadavaks kõigile territooriumil tegutsevatele asutustele, et nad saaksid koos kavandada meetmeid riskitegurite vähendamiseks ja teatavates haldusüksustes esile kerkinud terviseprobleemide lahendamiseks.

Tänu kohalikele elanikele suunatud ulatuslikule teabekampaaniale, mille eesmärk oli teadlikkuse tõstmine mitmesuguste terviseprobleemide kohta, äratas see algatus kohalikes elanikes suurt huvi. Edus oli suur osa ka kohalike arstide entusiasmil ja professionaalsusel. See on ka näide Leader+ osalemisest valdkonnas, mida sageli ignoreeritakse, kuid mis annab olulisi ja positiivseid tulemusi nii selles, kuidas maaelanikud mõistavad arengupoliitika kasulikkust, kui ka meetmete suunamises äärealade arendamiseks.

Tervisekaravan

Liikmesriik: Itaalia

Piirkond: Molise

Kohaliku tegevusrühma nimi: Moli.G.A.L.

Rahvaarv: 48 695

Pindala: 1321 km²

Projekti kogumaksumus: 222 222 eurot

EL: 66 666 eurot

Muud riiklikud vahendid: 66 666 eurot

Erakapital: 88 890 eurot

Projekti kehtivusperiood: 2000–2006

Kontaktisik: Nicola di Niro

Aadress: Via Zurlo 5, I-86100 Campobasso

Telefon ja faks: (+39) 0 874 699 461

E-post: moligal2@tin.it

Kodulehekülg: www.moligal.it

Foto Itaalia riiklikult koostöövõrgu üksuselt

Mänguväljaku kavandamine...

...ja kõikide nõutud elementide lõplik kontroll.

LUKSEMBURG

Õppimine mängu abil: kooli mänguväljakul saadakse ettevalmistus reaalseks eluks

Kooli mänguväljaku kavandamisel võetakse arvesse ökoloogilisi kaalutlusi kujundamiseks klassiruumi, kus omandatakse täiskasvanule vajalikke oskusi

Sissejuhatus

Roodt-Syris (Betzdorfi haldusüksus) ehitati uus algkool, mis asub Leader+ Lëtzeburger Museli piirkonnas. Munitsipaalasutused kohustusid ehitama uue koolikompleksi „tulevikukooli komisjoni“ jaoks. Kuna Betzdorf on kliimaliidu Klimabündnis liige,¹ oli arusaadav, et uue kooli ehitus peab vastama kehtivatele ökoloogilistele kriteeriumidele ja et uue kooli mänguväljakut ei tehta betoonist.

Selleks et arvestada kooli ehitusega seotud asjaosaliste arvamustega, moodustati töörühm nimetusega „Kooli mänguväljak“. Rühm, kuhu kuuluvad tulevikukooli komisjoni liikmed, vanemateühendus, õpetajate ühing, eripedagoogide ühing, metsavaht ja omavalitsuse aednik, tuli esimest korda kokku 2003. aasta oktoobris. Arvestades seda, et laste vajadused meelelahutuse järele on erinevad, otsustati kooli mänguväljak jagada neljaks tegevustsooniks: pallimänguala, rahulik ja vaikne loogastumisala, loovuskuste arendamise ala ning puude ja mitmekesise taimestikuga loodusala. Viimane on eriti oluline, sest selle puudumise üle mänguväljakul kurvadavad lapsed kõige sagedamini.

¹ Klimabündnis (<http://www.klimabuendnis.org/start.htm>) on liit, mis edendab taastuenergiat, energia ratsionaalset kasutamist ja energiasäästu, keskkonnasõbralikku transporti jm.

Kontseptsiooni määratlemine

Ottawa hartas (WHO 1986) nenditakse, et inimese üldist tervislikku seisundit ja heaolu kujundavad keskkond ja varasemad kogemused – see, kus nad elavad, töötavad, õpivad ja mängivad. Sotsiaalne läbikäimine kooli mänguväljakul avaldab laste elule püsivat mõju. Seetõttu võttis kooli mänguväljaku töörühm tõsiselt arvesse terviseaspekte, eelkõige narkootikumide probleemi.

Munitsipaalasutustele ja arhitektidele esitatud uue kooli mänguväljaku kontseptsioon oli järgmine:

- mänguväljak ei tohiks olla neljakandiline betoonikamakas;
- mänguväljakut ei tohiks täita kallid kiiged ja liumäed;
- kooli mänguväljakut peavad saama kasutada nii erivajadustega lapsed kui ka algkoolilapsed;
- laste erinevate vajaduste jaoks on vaja eri alasid;
- mänguväljak tuleb hoida narkootikumidest puhas;
- lapsed kaasatakse mänguväljaku kavandamisse ja rajamisse;
- väljak peab vastama kõigile uusimatele turvanõuetele;
- vahetundidel ei ole lubatud vandalism ega agressiivne käitumine.

Mänguväljaku tähtsus iseloomu kujundamisel

Üha suuremat muret teeb suitsetamine ning alkoholi ja uimastite kuritarvitamine koolides ning arusaamine, et

madala enesehinnanguga ja nigelate sotsiaalsete oskustega lastel kujunevad omataoliste surve või mõju all välja halvad harjumused. Selles, et aidata lastel välja arendada häid sotsiaalseid oskusi ja tõsta nende enesehinnangut, on oluline roll kasvatajatel. Sellepärast ongi vaja õigesti kujundatud mänguväljakuid, kus lapsed saavad turvalises keskkonnas ja oma reeglite kohaselt vabalt mängida.

Lapsed peavad õppima oma emotsioone taltsutama, sest mängimisel tulevad esile nii laste negatiivsed kui ka positiivsed emotsioonid. Kooli mänguväljakul on oluline ka lõõgastumine. Enamik lapsi naudib liikumist ja sporti, mis aitab neil oma ülekeevat energiat maandada. Uuringud on näidanud, et füüsilised harjutused suurendavad kontsentratsioonivõimet ja tähelepanu tundide ajal.

Et rahuldada laste erinevaid vajadusi, jagati uue kooli mänguväljak neljaks tsooniks (mängude, lõõgastumise, loomingu ja looduse tsoon), mis võimaldab neil omastustega mängides arendada keha ja vaimu.

Laste osalemine projektis

Tavaliselt teevad munitsipaalasutused koostööd arhitektidega, kui nad rajavad kooli mänguväljakuid, mis rahuldaksid laste vajadusi ja oleksid kooskõlas uusimate turvanõuetega. See tähendab, et lastele antakse üle lõpetatud ja kasutusvalmis mänguväljak. Lapsi ei kaasata mänguväljaku projekteerimisse ega ehitusse. Kõnealuse projekti uuenduseks oli see, et juba algusest peale peeti oluliseks laste arvamust ja nende osalemist. Laste osalemine on oluline mitmel põhjusel. See võimaldab neil mõelda iseseisvalt ja kriitiliselt, samuti erineb lapse nägemus täiskasvanu omast (see on vabam ja spontaansem), mis tähendab, et nähes probleemi teistmoodi, võivad nad anda ka uudseid ideid. Laste kaasamine aruteludesse ja nende arvamuse küsimine tähendab, et neid võetakse tõsiselt.

Seminar laste osavõtul

Pärast konsensusi saavutamist Betzdorfi munitsipaalasutustega otsustasid arhitektid ja kooli mänguväljaku töörühm korraldada lastele seminari.

Kõigepealt tegelesid lastega Roodt-Syri õpetajad: koos mindi olemasolevale kooli mänguväljakule ja õpilastele esitati kaks küsimust.

- Mis teile kooli mänguväljaku juures meeldib?
- Mis teile kooli mänguväljaku juures ei meeldi?

Küsitluse tulemused pandi kõigile vaatamiseks teadetetahvlile ja see oli ka peamine aruteluteema seminaril. Seminare peeti 2004. aasta mais, juunis ja juulis laupäeva hommikuti, kusjuures igal seminaril osales umbes 50 last. Esimesel seminaril lasti lastel ette kujutada ja kirjeldada oma lemmikoheta kooli mänguväljakul. Seejärel joonistasid nad selle mänguväljakule.

Järgmistel seminaridel paluti lastel esitada nende arva-tes ideaalne kooli mänguväljak neljal kolmemõõtmelisel mudelil. Seminaride tulemused näitasid, et lapsed teadsid täpselt, milline peaks kooli mänguväljak olema. Projektis osalemisega saavad lapsed end samastada ehitatava mänguväljakuga, mis omakorda tähendab, et nad hoolivad sellest, kui väljak 2007. aastal valmib.

Kooli mänguväljak

Liikmesriik: Luksemburg

Piirkond: Moselle

Kohaliku tegevusrühma nimi:

Lëtzebuenger Musel

Rahvaarv: 32 569

Pindala: 261 km²

Projekti kogumaksumus: 17 817 eurot

EL: 1782 eurot

Muud riiklikud vahendid: 7127 eurot

Erakapital: 8908 eurot

Projekti kehtivusaeg: 2004–2006

Kontaktisik: Pascale Krombach-Arend

Aadress: 23, route de Trèves B.P. 57

L-6701 Grevenmacher

Telefon: (+352) 750 139

Faks: (+352) 758 882

E-post: info@musel-leader.lu

Kodulehekül: www.schoulhaff.lu

www.leader.lu

Foto Luksemburgi riiklikult koostöövõrgu üksuselt

KOHALIKELE TOODETELE LISANDVÄÄRTUSE ANDMINE

KREEKA

Frixa: kvaliteetsete kohalike toodete kaasamine

Mägipiirkonnas töötatakse välja kohalikul sünergial põhinev pikaajaline kava majanduslanguse peatamiseks

Sissejuhatus

Frixa on tüüpiline mägiküla, mis asub Skillountosi haldusüksuses, Iia maakonnas (Loode-Peloponnesos). Enamik umbes 500 külaelanikust tegeleb maaviljelusega, peamiselt oliivikasvatusega. Viimase kümne aasta jooksul on talude sissetulekud oluliselt langenud, mistõttu inimesi lahkus piirkonnast pidevalt, et otsida tööd mujal.

Kuid tänu toredatele loodus- ja kultuurimälestistele on piirkonnal olulisi eeliseid. Küla lähedus (26 km) kuulsale Olümpiale, kus peeti antiikolümpiamängud, võimaldab juurdepääsu mitmele tähtsale arheoloogilisele asulakohtale ja mälestusmärgile. Piirkonda läbiv Alfose jõgi sobib sellisteks vabaaja harrastusteks nagu kajakisõit, parvetamine, matkamine jm.

Nii Leader II kui ka Leader+ raames on teostatud mitmeid projekte, milles on ära kasutatud piirkonna looduse ja kultuurivarasid. Nende projektidega parandati piirkonna elukvaliteeti ja tänu neile on teatav osa elanikest juba tagasi tulnud. Leader+ raames algatatud muistse Olümpia arendamise projektis keskenduti peamiselt naabruses asuvate mägiste alade arendamisele ning selle saavutamiseks kaasati üks olulisematest ressurssidest – kohalikud inimesed.

Nii omavalitsus kui ka kohalik tegevusrühm on aktiivselt üritanud uusi töökohti loovatesse ja täiendavat sissetulekut võimaldavatesse ettepanekutesse kaasata linnadesse suundunud külaelanikke.

Omavahel seotud projektide ühendamine

Mitmed Leader II alusel piirkonda tehtud investeeringud on juba käivitanud taastumisprotsessi ja selle jätkamiseks antakse kolmele projektile täiendavalt raha.

Üks projektidest, mida jätkati Leader+ raames, oli lastelaager „Olümpia”,¹ millega suurendati projekti mahtu ja laiendati seda uute tegevustega nii hariduse kui ka rekreatsiooni vallas.

Kaks järgmist projekti põhinevad Leader II rahastataval eeterlike õlide tehasel. Tehases destilleeritakse kohalikke aromaatsaid taimi ja valmistatakse järgmisi eeterlikke õlisisid: eeterlik apelsiniõli, apelsini lõhnavesi, eeterlik sidru-

Üks paljudest saadaolevate looduslike kreemide valikust.

Kohalikke aroomiõlisisid töödeldakse tänapäevases tehases.

niõli, sidruni lõhnavesi, eeterlik salveiõli, salvei lõhnavesi, eeterlik kummeliõli ja kummeli lõhnavesi.

Leader+ abil loodud kosmeetikalabor kasutab neid õlisisid toormena mitmesuguste kosmeetikatoodete val-

¹ Seda projekti on iseloomustatud Leader+ meetmete all, vt Leader+ Magazine, nr 2.

mistamisel ja labor on rajatud tootmiseks vajaliku toorme lähedale. Kavandatud on järgmiste kosmeetikatoodete valmistamine: antioksidantkreem, kreem Nightflower, kreem Chryssalis, dermatoloogiline kreem ja spetsiaalne hambapasta igemete jaoks. Tooteid müüakse kaubandusvõrgu kaudu kogu Kreekas.

Üks tegevusalasid eeterlike õlide tehases on aromaatsete taimede kogumine, valimine ja pakkimine. Seda tööd teevad kohalikud elanikud, saades sellest täiendavat sissetulekut. Lisaks tehase vajadustele töödeldakse ja pakendatakse ettevõttes umbes 15 000 kg oreganot, 10 000 kg teed, 2000 kg kummelit, 4000 kg salveid ja 200 kg rohemünti aastas. Neid tooteid müüakse nii siseturul kui ka välismaal.

Jätkuv areng

Lisaks nimetatud tegevuste vahelisele ilmselgele sünergiale annavad tootmisüksused hea võimaluse õpetada lähedal asuva lastelaagri „Olümpia“ lastele keskkonnateadmisi. Näiteks võivad lapsed külastada tehasi ja näha kogu tootmisprotsessi alates aromaatsete taimede kogumisest, valimisest ja pakendamisest kuni õlide ja kosmeetikatoodete valmistamiseni. Tootmisüksustes on väikesed näituseruumid, kus on välja pandud tooted, samuti ruumid seminaride ja esitluste jaoks.

Tänu eri tegevustele luuakse veelgi enam sünergiaid ja tekib võimalus suurendada muude kohalike kaupade müüki. Näiteks hakati olemasoleva väikese õlipressiga tootma ilma igasuguse Leader+ toetuseta kohalikest oliividest õli. Muud müügil olevad kohalikud tooted on mesi, kondiitritooteid ja maiustused.

Uuenduslik piirkonna majanduse stimuleerimine

Nende suhteliselt väikeste investeeringute tulemusel, mida rahastati Leader II ja Leader+ programmidega, on hakatud piirkonna loodus- ja inimressursse säästlikult kasutama. See on aidanud peatada piirkonna majandusliku languse.

Kõik projektis osalevad ettevõtted peavad rangelt kinni kvaliteedikokkuleppes, mis on osa kohalikest arendusprogrammist. See on mõeldud ettevõtete võrgu loomiseks ja kvaliteettoodete edendamiseks, samuti kvaliteetsete turismiteenuste osutamiseks. Piirkonna saadud lisandväärtus on oluline. Seni on loodud 33 hooajalist ja kaks alalist töökohta. Suures osas saavutati see tänu projektide vertikaalsele integreerimisele kohaliku majandusse.

Samal ajal näitasid Leader II ja Leader+ raames tehtud investeeringud teatavaid uudseid aspekte: kohalike toodete kasutamine originaalsel viisil, samuti traditsiooniliste toodete kvaliteedi paranemine ja uute toodete valmistamine ning loodus- ja keskkonnanressurssidega seotud alternatiivse turismi kasv.

Peamine uuendus on siiski seotud koostöö ja koostöövõrkude loomisega ning võimalustega, mida see pakub turismi arendamiseks ja tootevaliku laiendamiseks.

Kvaliteetsete kohalike toodete kaasamine

Liikmesriik: Kreeka

Piirkond: Lääne-Kreeka

Kohaliku tegevusrühma nimi: Olympia Development S.A.

Rahvaarv: 56 598

Pindala: 1556 km²

Lastelaager:

Projekti kogumaksumus: 436 615 eurot

EL: 151 765 eurot

Muud riiklikud vahendid: 89 723 eurot

Erakapital: 195 127 eurot

Kosmeetikatooted eeterlikest õlidest:

Projekti kogumaksumus: 265 470 eurot

EL: 92 914 eurot

Muud riiklikud vahendid: 53 094 eurot

Erakapital: 119 462 eurot

Aromaatsete taimede pakkimine:

Projekti kogumaksumus: 72 334 eurot

EL: 26 911 eurot

Muud riiklikud vahendid: 11 131 eurot

Erakapital: 34 292 eurot

Kontaktisik: Anastasia Gavou

Address: Krestena Skillountos, GR-270 55

Telefon: (+30) 2 625 024 990

Telefon ja faks: (+30) 2 625 024 991

E-post: anol@otenet.gr

Kodulehekülg: www.anol.gr

Foto Kreeka riiklikult koostöövõrgu üksuselt

Kohaliku piirkonnaga saab tutvuda jalgrattal...

MADALMAAD

Vahetusprogramm Noord-Bevelandi maakohas

Teistsugune viis kohalike ressursside kasutamiseks ja keskendumine kohalikele toodetele lisandväärtuse andmisele, kaasates kogu piirkonna

Sissejuhatus

Maapiirkondade elanikele on oluline mõista maakohas toimuvaid muudatusi ja nendega toime tulla, iseäranis erijuhumite puhul, milleks oli näiteks Madalmaades 2001. aastal puhkenud suu- ja sõrataud.

Vahetusprogramm maakohas on meetod, mis näeb sellistel juhtudel ette vastavad struktuurid ja võrdluspunktid. Meetod aitab kindlaks määrata piirkonna jaoks olulisi küsimusi ja hõlbustab sellekohast mõttevahetust. Nimetatud protsessi tulemuseks on praktilised soovitud muutmisprotsessi juhtimiseks ja suunamiseks.

Vahetusprogramm maakohas

Vahetusprogramm maakohas on läbiproovitud meetod, mis töötati välja maaelu arenduskeskustes USAs (Glynwood Center) ja Ühendkuningriigis (CEI Associates). Selle meetodi puhul veedavad eksperdid ilma eelnevate teadmiste või kontaktideta vabatahtlikult ühe nädala võõrustavas piirkonnas, et mõista piirkonna eriomadusi ja potentsiaali. Samal ajal uurivad eksperdid, mida piirkonna elanikud ja asutused soovivad, kasutades selleks küsimustikku.

Ekspertid valitakse vastavalt sellele, kas nende asjatundlikkus on seotud võõrustaja piirkonnas töstatatud konkreetsete küsimustega. Kuna saabudes puudub ekspertidel igasugune ettekujutus piirkonnast, esitavad nad teistsuguseid ettepanekuid ning küsimusi, mida tavaliselt

...ja ringreisil peatutakse kohalike toodetega tutvumiseks.

ei küsita. Selle meetodi puhul võetavad sammud on järgmised:

- tegevuskomitee moodustamine;
- piirkonda käsitleva küsimustiku koostamine, konsulteerides piirkonna ettevõtjatega;
- vahetusnädala nõustaja valib meeskonna liikmed;
- vahetus;
- meeskonna soovitudest tuleneva tegevusplaani sõnastamine;
- tulemuste hindamine.

Hollandi esimene kogemus

2003. aasta septembris võõrustas Noord-Bevelandi kogukond (Zeelandi maakond) vahetusmeeskonda, kuhu

kuulusid kaks Ameerika, kolm Briti ja kolm Madalmaade eksperti, kes varem polnud kohtunud. Eesmärgiks oli leida vastus kohaliku korralduskomitee küsimusele: kuidas olemasolevaid loodusressursse (loodus, maastik, vaated) ära kasutades turgutada saare majanduslikku arengut (parandada maakogukondade elukvaliteeti)?

Pärast nädalast vaatamisväärsustega tutvumist, koosolekuid ja intervjuusid paljude Noord-Bevelandi ametiisikute ja elanikega ning omavahelisi arutelusid olid eksperdid valmis vastama esitatud küsimusele. Arvamused esitati saare kogukonda esindavale suurele delegatsioonile, kuhu kuulusid ka külalised väljastpoolt. Arutelul osales ka maaelu arenguga tegelev Madalmaade Põllumajandusministeriumi esindaja.

Leader+ kontekstis

Leader+ võrgustik toetas meetodi katsetamist Madalmaades peamiselt seetõttu, et see sobib kokku Leader+ kriteeriumidega uuenduste ja põhjaliku lähenemise osas. Vahetusprogramm töötab hästi, sest võõrustava piirkonna elanikud edendavad algatusi ja vastutavad oma tegevuse eest. See tähendab, et vahetusest tulenev algatus saab enamasti laiaulatusliku toetuse.

Vahetusprogramm maakohas stimuleerib ka võõrustava piirkonna kohalikke juhte ja aitab tõsta elanike meeleolu. Näiteks asutused, kes tavaliselt omavahel ei suhtle, teevad vahetusprogrammi ajal tõhusat koostööd, mis aitab paremini uudselts mõista senini läbi uurimata probleeme ja küsimusi. Samuti tuleks rõhutada, et see ei ole valitsuse algatus, vaid rohujuure tasandil organiseeritud projekt.

Leader+ finantseerimist kasutati konsultatsioonideks, juhiste saamiseks, kuidas asutada kohalik korralduskomitee ja kaasata kohalikke elanikke, toetuseks põhiküsimuse väljaselgitamisel ja abiks vahetusnädala välisekspertide leidmisel.

Maastik ja identiteet kui kohalik ressurss

Projekt äratas Noord-Bevelandis suurt huvi, sest mitmed inimesed soovisid osaleda kohaliku korralduskomitee töös.

Üks konsultatsioonide käigus kerkinud peamine küsimus seisnes selles, et kuigi Noord-Bevelandi inimesed hindasid piirkonna loodust, maastikku, vaikust ja avarust, ei osanud nad selle üle uhkust tunda ega näinud looduses kasutuskõlblikku ressursi. Vahetusnädala peamine järeldus oli selline, et piirkonnal on olemas oluline ressurss, mida müüa, kuid üksnes säästlikul viisil. Seepärast sõnastati küsimus järgmiselt: milliseid kohalikke spetsiifilisi aspekte kasutada piirkonna reklaamimiseks, mis tooks kasu piirkonnale ning seal elavatele ja töötavatele inimestele?

Pärast vahetusnädalat moodustati mitu tegevusrühma, kes kasutasid oma töös meeskonna soovitusi. Töö käigus koguti andmeid piirkonna põllumajandusajaloo ja turismi kohta, samuti kavandati materjale piirkonna reklaamimiseks. Töö tulemusel tugevdati suhteid kohaliku rahvuspargiga ja arendati välja uusi võimalusi põllumajandussektori jaoks, näiteks uued põllukultuurid, mis paeluvad turistide ja küllastajaid.

Lõpetuseks võib öelda, et maakoha vahetuse initsiatiivi abil tõstatas Noord-Bevelandi kogukond küsimuse ja sai ka mõned vastused. Võib siiski väita, et ettevõtmise kõige olulisemaks tulemuseks oli see, et õpiti hindama koostööd maaelu arengustrateegiate elluviimisel.

Vahetus Noord-Bevelandi maakohas

Liikmesriik: Madalmaad

Piirkond: Zeeland

Kohaliku tegevusrühma nimi: Noord- en Midden Zeeland

Rahvaarv: 99 993

Pindala: 851 km²

Projekti kogumaksumus: 60 900 eurot

EL: 6000 eurot

Muud riiklikud vahendid: 20 000 eurot

Erakapital: 34 900 eurot

Projekti kehtivusperiood: 2002–2003

Kontaktisik: Pr Wisse

Address: Sociëteit Noord-Beveland, Marinuswerf, 12 4493 Kamperland

Telefon: (+31) 334 326 024

Faks: (+31) 334 940 791

E-post: Leadernetwerk@etcnl.nl

Fotod Hollandi riikliku koostöövõrgu üksuselt

LOODUS- JA KULTUURIVARADE TÕHUSAIM KASUTAMINE

Käsitsi valmistatud suusad on suuresti osa piirkonna traditsioonist.

Üks paljudest Haut-Juras toimuvatest talispordiüritustest.

PRANTSUSMAA

Traditsiooniliste oskuste avastamine Haut-Juras

Uudne ringreis tõstab esile erioskusi ja talisporti, et anda parem ülevaade „kulisside taga“ toimuvast

Sissejuhatus

Haut-Jura on keskmisel kõrgusel mägede ja metsade rüpes asuv piirkond, mille eriline uhkus on hästiarenenud talisporditurism. Piirkonda iseloomustavad selgesti äratuntavad käsitöö- ja tööstustraditsioonid ning teatavatel geograafilistel aladel juurdunud traditsiooniliste oskuste rikkus.

Need traditsioonilised oskused on levinud mitmetes paikades, kus külastajat ootavad ees käsitöökojad, tööstusettevõtted, muuseumid ja kohati turismirajatistega looduspärand. Paigad ootavad avastamist neljas vallas ja kahes departemangus: Chaux-Neuve, Chapelle des Bois (Doubs), Bois d'Amont ja Prémanon (Jura).

Lisaks otsustas Parc du Haut-Jura kohalik tegevusrühm¹ sisse seada üldsusele avatud temaatilise paikadevõrgu, mis reklaamib lisaks kohalikele eritoodetele ka nendega seotud inimesi. See algatus tehti oskuste tutvustamiseks vastava piirkonna taustal (pargi piires), nende arendamiseks võrgus (selle asemel, et keskendada algatus üheainsa teema, organisatsiooni või valla ümber) ning lähtuvalt vajadusest, et kogu piirkond oleks tegevusse kaasatud.

Uuenduslikud oskustepõhised ringreisid

Kohalikel oskustel põhinevate ringreiside korraldamine:

- ühendab käsitöötajad, tööstustootjad ja käsitöömuuseumi, et näidata üldsusele, kuidas konkreetne oskus on välja arenenud ja kuidas seda edasi viia;
- hõlbustab külastajate huvidele kohandatud turismikülastuste korraldamist ja oskuste demonstreerimist;
- tugineb eelnevatele etnoloogiauringutele, millega seejärel saab tutvuda laiem publik.

Ringreisidevõrgu eesmärk on üsna uuenduslik: see annab kultuurilise, hariva ja turismialase mõõtme paikadele, mis rajati esialgu muuks otstarbeks. Tänu ringreisile ühendatakse ajalugu, äritegevus ja sport ühe teema – lumi – alla. See annab külastajaile ülevaate eri tegevustest, aida te paremini aru saada kogu projekti mõttest.

Mida inimesed tegelikult tahavad?

Kohalik tegevusrühm viis 2001. aastal läbi ajaloolistele aspektidele suunatud sotsioloogilise uuringu, et paremini mõista, kui oluline on Haut-Jura piirkonna jaoks lumi. Samal ajal küsitleti ka eelnevalt nn tutvumispai- kades välja valitud inimesi. Need paigad valiti välja huvita-

Hetkeks lumest eemale.

tuse põhjal olla üldsusele avatud või turundus- ja arengupoliitika alusel. Küsitluse põhjal valiti võrku „Espaces et temps de la neige“ („Lume paigad ja ajad“) mitu äriettevõtet. See võrk on avaliku ja erasektori ettevõtmine, kuhu kuulub ökoloogiamuuseum, „Centre National de Ski Nordique“ (põhja suusaalade riiklik keskus) ja suusatootja.

Rakendamist alustati 2003. aastal ning 2004. aastal loodi ja avati üldsusele nelja paika ühendav võrk. Turismiaren- gu algatuse raames arendati välja kokkulepitud graafilise kujundusega väljapaneku- ja reklaammaterjalid, mida kasutatakse eri paigus. See hõlmas ka reklaamikampaaniat.

Idee pandi tööle

Projekti eesmärk on kultuuriline ja suunatud nii looduspar- gi elanikele kui ka külastajaile väljastpoolt piirkonda. Ringreisidel nendesse paikadesse võib külastaja etnoloogilist ja ajaloolist teavet ühendava teejuhi abil „rännata“ läbi erinevate tegevuspaikade.

Ringreisi kontseptsiooni originaalsus peitub selles, et see projekt pakub tõelist alternatiivi piirkonna kohalike ressursside ja traditsiooniliste oskuste edendamisele ja arendamisele. Sellega toetatakse ka paikade ümberkujun- damist ja üldsusele ligipääsetavaks tegemist. Iga paik on sisuliselt projekti „omanik“ ja vastutab üldsusele juurde- pääsu loomise ja üksikkülastajaile või reisijuhiga gruppi- dele teabe pakkumise eest.

¹ Kohaliku tegevusrühma nimi on tuletatud Parc du Haut-Jura looduspargi nimest.

Kohalik tegevusrühm kooskõlastab ja tagab vajalikul tasemel järjepidevuse erinevate projektide vahel. Tema ülesanne on kindlaks määrata hariv sisu, reklaami- ja turundusstrateegia ning luua spetsiaalselt võrguga seonduvad suhtlusvahendid. Ta tegeleb paikade toetustaotlustega ja sõlmib toetusasajatega lepinguid. Paigad võivad sõlmida ka eraldi lepinguid finantspartneritega.

Kultuuriväärtuste ära kasutamine ja Leader+ programm

Tänu Leader+ programmile on võimalik käsitleda kohaliku identiteedi küsimust katseprojekti abil, mis põhineb liikuvusel ja erinevate piirkondlike seisukohtadega arvestamisel. Näiteks on projektil tugev kohalik isikupära ja maine, kuigi see hõlmab vaid osa Jura mäestikust.

Lisandväärtust annab ka uue võrgu loomine, mille kaudu saavad esialgselt muuks otstarbeks mõeldud paigad kultuurilise väärtuse. Seevastu aitab eri projektide sama teema alla koondamine leida uusi ideid. Eri paigus kasutatavad reklaammaterjalid on vastastikku asendatavad ja neid saavad kasutada ka teised, näiteks Maison Michaud' ökoloogiamuuseum, Tuffes-Prémanon' suusakeskus, suusahüppestaadion, Vandeli suusavabriku näitus ning suusahüppeteemaline näitus ja film. Need tegevusalad aitavad arendada ka teisi partnerlusi.

Leader+ programmi toetus tagab programmi kuuluva-tele paikadele mitmeks aastaks vahendid, sellega kaasneb ka aktiivne programmile pühendumine.

Selles projektis kasutatavaid meetodeid rakendatakse ka teiste teemade puhul (mänguasjad, puidu treimine jm) võrgu laiendamiseks ja tugevdamiseks nii, et võrguprojekti konkreetsemaid elemente saab teistele projektidele üle kanda. Projekti „omanikud“ on tõdenud, et ringreisil pakutavate paikade mitmekesisus on aidanud neil välja arendada oma erivaldkonnad ning et Leader+ programm on olnud uuenduste allikas, mis on suuteline kiirendama kohalikku majandusarengut.

Traditsioonilised oskused Haut-Juras

Liikmesriik: Prantsusmaa

Piirkond: Franche-Comté

Kohaliku tegevusrühma nimi: GAL Parc du Haut Jura

Rahvaarv: 2648

Pindala: 1651 km²

Projekti kogumaksumus: 146 900 eurot

EL: 64 735 eurot

Muud riiklikud vahendid: 82 165 eurot

Projekti kehtivusaeg: juuli 2003 kuni juuni 2005

Kontaktisik: Olivier Givre

Address: Maison du Haut-Jura, F-39310

Lajoux

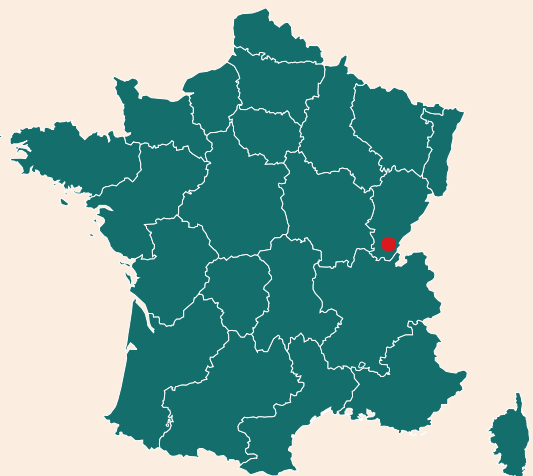
Telefon: (+33) 384 341 237

Faks: (+33) 384 412 401

E-post: o.givre@parc-haut-jura.fr

Veebileht: www.parc-haut-jura.fr

Fotod Prantsuse riikliku koostöövõrgu üksuselt

AUSTRIA

Ajaloo tagasitoomine piirkonda

Austria Hausrucki piirkonnas tuuakse lavale ajalooline näitemäng ja leitakse teatrimänguline viis mineviku vastuolude käsitlemiseks

Thomas Kibler, projektijuht, ja Luis Fidschuster, Austria riikliku koostöövõrgu üksus

Sissejuhatus

2005. aasta suvi oli eriti meeldejääv Leader+ programmiga hõlmatud Hausrucki piirkonna jaoks. Näitemängu „Jaht“ („Hunt oder Der totale Februar“)¹ üheksat etendust tuli vaatama ligi 7400 inimest. Esialgsetele kahtlustele vaatamata saatis etendust märkimisväärne edu. Seda tähelepanuväärsem, et selle algatuse koostiselemendid ei olnud alguses kaugeltki paljutootavad. See käib tegelikult teatriprojekti kohta tervikuna. Etendustel löi kaasa piirkonna 150 näitlejat, kes osalesid näitemängus, mis rääkis niinimetatud 1934. aasta veebruarivõitlustest. Leader+ programmi tellitud ja rahastatud tükk kajastati ulatuslikult kõigis Austria meediakanalites. Näidendi rahvusvaheliselt tunnustatud autor Franzobel pälvis maineka Austria Nestroy teatriuhinna.

Näidendi taust

Selle teatriprojekti taustaks on poolsõjaväeliste organisatsioonide konservatiivse erakonna (Heimwehr) ja sotsiaaldemokraatide (Schutzbund) vahelised võitlused 1934. aasta veebruaris, mis on talletatud Austria ajalukku kodusõja ja tööraha ülestõusuna. Relvastatud konflikt jõudis 12. ja 13. veebruaril 1934 Hausrucki sõepiirkonda ning lõppes kümne Schutzbundi poolehoidja surmaga (kellest kuus hukati kohut mõistmata), viie inimese langemisega föderaalsete relvajõudude poolel ja kahe tsiviilisiku surmaga.

Teatriprojekt on vahend Hausrucki piirkonna lähiajaloo ümbermõtestamiseks. Näidendis kirjeldatud elanikkonna lõhenemise teema on tänaseni aktuaalne, ja nii pakub see võimaluse käsitleda teemat, millest minevikus vaikiti. Sellegipoolest võib tolleaegsete vägivaldsete sündmuste käsitlemine kergesti tekitada vastuolusid ja konflikte mitte üksnes Hausrucki piirkonnas, vaid kogu Austrias. Autor Franzobel on pärit Hausrucki piirkonnast ja temalt tellis „Jahi“ Leader+ rühm. Linzi kunstiülikool Ülem-Austrias pidi kujundama lavaks Wolfseggi lähisel asuva Kohlgrube sõepurusti. Et see – maapiirkondade puhul – ebatüüpiline delikaatse küsimuse tänapäevane käsitus oli võimalik ja

¹ Näitemängu pealkiri „Jaht“ viitab tõsiasjale, et kaevureid „jahiti“ kodusõja ajal, ning ka „vagonile“, mida kasutati sõe kaevandusest väljavedamiseks.

„piirkondliku skandaali“ puhkemise asemel pälvis hoopis edu, tõestas midagi olulist.

„Jaht“ ja „Frankenburgi täringumäng“

Teatriprojekti idee tuli Hausrucki kohalikult kultuuritöö rühmalt 2002. aastal. Eesmärk oli leida näitemäng, mida saab lavastada aastatel, mil valminud lavastust „Frankenburgi täringumäng“ („Frankenburger Würfelspiel“) ei esitata. Sellesse näidendisse on kaasatud ligi 400 amatöörnäitlejat ning see käsitleb linnarahva ja talupoegade ülestõusu Hausrucki piirkonnas XVII sajandil. Seda etendatakse iga kahe aasta tagant ning seda tuntakse maakonna piiridest väljaspoolgi.

„Jahi“ algatajad seadsid endale kohe alguses ambitsioonikad sihid. Hausrucki piirkonnas on arvukalt amatöörateatreid ja -seltse. Töötades koos selliste kutseliste näitlejatega nagu Karl Markovics („Stockinger“, „Komissar Rex“) ja Stefanie Dvorak (Burgtheater – Viini linnateater), kogenud lavastaja Georg Schmiedleitneriga ja Linzi kunstiülikooliga, arendavad amatöörnäitlejad oma oskusi ja kvalifikatsiooni ning projektist saab seeläbi piirkonnas foorum näitlejaks pürgijatele. Muljetavaldav lavakujundus esitas näitlejatele suure väljakutse, nii said amatöörnäitlejad kutselistega (autor, lavastaja, näitlejad) koos töötades kindlustunde ja kogemuse, mis võimaldas nõudliku lavastusega hakkama saada.

Samuti tõstetakse sellega esile söekaevanduse sotsiaalset ja majanduslikku tähtsust piirkonna jaoks. Seega valiti Hausrucki piirkonda siiani painav ebapopulaarne teema teadlikult. Mineviku ilukirjandusliku ümberhindamisega murtakse 1934. aasta veebruari võitlusi ja hukkamisi ümbritsev vaikus. Lisaks aitab selline suurprojekt nagu „Jaht“ edaspidigi moodustada paljudest kohalikest teatritest võrgu tegelemaks piirkonnaüleste teatriprojektidega.

Tänapäeva rahvateater

„Jahis“ on ühtaegu ajaloolise näidendi ja jandi elemente, see on tänapäevane ja kriitiline rahvateater. Autor Franzobel kirjutas paljude kaasaegsete tunnistajatega tehtud intervjuude põhjal näidendi peaaegu unustatud traagilisest sündmusest piirkonna ajaloos: tööraha ülestõusu mahasurumisest 12. veebruaril 1934 Haus-

rucki söepiirkonnas ja sotsiaaldemokraatliku poolsõjaväelise organisatsiooni Schutzbundi kuue liikme hukkamisest. Tähelepanu keskmes on piirkondliku Schutzbundi juhi Fagethi ja tema kaaslaste isiklik saatus. Veel 40 sõnalist rolli täitsid piirkonnast pärit amatöörnäitlejad ning piirkonnast osales koorides, muusikaansamblites ja abilistena kokku 150 inimest.

Kuluka lavastuse tegevuspaigaks oli Hausrucki söepiirkonna esimene söepurusti Wolfseggis. Söepurusti on üks monumentaalsemaid ja kõitvamaid tööstusmembraale Hausrucki piirkonna mäetööstuse minevikust. Asudes tegevuspaiga – Holzleitheni tööliste elupaiga – lähedal, oli see sobiv lava ligi 100 amatöörnäitlejale.

Lavastuse toetamine programmi Leader+ vahenditega

Programmi Leader+ toetusi kasutati järgmiseks:

- näidendi kirjutamine;
- lavastamine;
- kutseliste näitlejate töötasu;
- heli- ja valgustehnika;
- reklaam ja suhtekorraldus;
- lavakujundus;
- söepurusti renditasu;
- pealtnägijatega tehtud intervjuude dokumenteerimine;
- kostüümid ja grimm;
- vaatajate tribüün.

Uuenduslikud aspektid

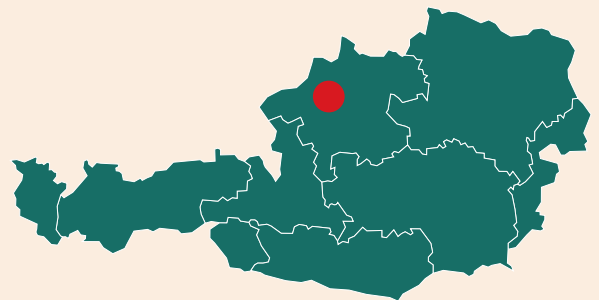
Selles projektis võib uuenduslikuks pidada paljusid aspekte:

- vastuolulise poliitilise teema valimine traditsioonilise folkloori asemel;
- kaevandusala valimine vabaõhuetenduse paigaks, mis aitab paremini mõista rasket ajalooajalooperioodi ja aitab seeläbi väärtustada piirkonna kultuuripärandit;
- kutseliste ja isetegevuslike näitlejate vahelise koostöö ulatus;
- piirkonna eri teatrirühmade koostöö sellise suure projekti teostamisel ja seega alusepanek edasistele üritustele ning piirkondliku teatri kvaliteedi parandamine;
- asjaolu, et kohalik tegevusrühm tellis selliselt mainekalt kirjanikult näidendi, mis põhines pealtnägijatega tehtud intervjuudel.

Edule mõeldes

Esiialgu kavandati seitse etendust umbes 4000 külalisle. Suure nõudluse tõttu kavandati kaks lisaetendust, mis müüdi välja mõne tunniga. Kokku käis üheksat etendust vaatamas 7400 vaatajat ja veel 1600 piletisoovi tuli rahuldamatult jätta. Ajakirjanduse reaktsioon oli väga positiivne. Avaetendusel oli kohal üle 50 ajakirjanduse esindaja, sealhulgas mõned välismaalt, ning kõik suuremad Austria päevalehed kajastasid korduvalt ja üksikasjalikult „Jahi“ silmapaistvat teostust. Lisaks töstsid raadio- ja telereportaažid esile piirkonda ja viisi, kuidas käsitleti raskeid minevikusündmusi.

Lisaks ajakirjanduse tunnustusele pälviti kunstiauhindu. Peale eespool mainitud Nestroy auhinda sai lavastus 26. novembril 2005. aastal Nestroy žürii eriauhinna. Kõigele lisaks on 2006. aasta suveks juba kavandatud uus lavastus, esietenduse esialgne kuupäev on 27. juuli 2006.

Ajaloo tagasitoomine piirkonda

Liikmesriik: Austria

Piirkond või ala: Ülem-Austria, Hausrucki piirkond

Kohaliku tegevusrühma nimi:

Regionalentwicklungsverband Hausruck

Rahvaarv: 40 783

Pindala: 417 km²

Projekti kogumaksumus: 133 000 eurot

EL: 66 500 eurot

Muud riiklikud vahendid: 26 600 eurot

Erakapital: 39 900 eurot

Projekti kehtivusaeg: veebruar 2004 kuni detsember 2005

Kontaktisik: Thomas Kibler

Address: Hauptplatz 8, A-4843 Ampflwang

Telefon: (+43) 7 675 392 99-1

Faks: (+43) 7 675 392 99-4

E-post: info@hausruck.co.at

Veebileht: www.hausruck.co.at;

www.hausrucktheater.at

Fotod Hausrucki kohaliku tegevusrühmalt

ÜHENDKUNINGRIIK

Nn avatud kirikute piirkonna avastamine

Uuenduslik lähenemine turismile saab osaks piirkonna pärandistrateegiast ja suurendab maapiirkondade heaolu

Sissejuhatus

See projekt hõlmab Wrexham County Borough` maapiirkondi Walesi kirdeosas, mis jagunevad selgesti eristatavateks aladeks: mägipiirkonna talumajapidamised, linnaservad, madalikud ja lambakasvatusalad. Need piirkonnad asuvad Chesteri, Manchesteri ja Liverpooli linnade lähedal ning seega elab seal palju nimetatud linnades töötavaid inimesi. Seetõttu on inimeste sissetulekud väga erinevad ja jõukamate kogukondade ning vaeste ja puudust kannatavate alade vahel valitseb terav kontrast.

Kohalik tegevusrühm Northern Marches Cymru püüab oma maakogukondade suutlikkust arendada, keskendudes Leader+ programmi teemadele: piirkondade kultuuri- ja loodusvarade tõhusam kasutamine ning elukvaliteet maapiirkondades.

Ühte sellisesse projekti „Avatud kirikute piirkond“ on kohalik tegevusrühm koondanud 12 kirikut Wrexham County Borough's, mis on alates projekti algusest 2003. aastal uurinud uuenduslikku lähenemist kirikuturismile.

Pärandi potentsiaali avamine

Projekti abil arendatakse kogukonnapõhiste turismivõimaluste võrku kogu Leader+ programmi piirkonnas. See tähendab, et esimest korda teevad maakirikud koostööd, õppides üksteiselt ja kasutades ära sellisest koostööst tulenevat kokkuvõtet, et pakkuda külastajatele võimalikult palju.

Kirikute lukustatud uste taga on palju ajalugu ja pärandit. Iga kirik ja sellega seonduvad hooned on tehtud külastajatele köitvamaks selliste lihtsate asjade abil nagu huvi äratavad teabetahtlid, sildid lahtiolekuaegadega, uued pingid jm. Ühes kirikus näiteks loodi kohaliku kogukonna liikmete abiga külastuskeskus, mis toob esile hoone rikka ajaloo ja kirikut ümbritseva ala. Elektrooniliselt animeeritud munk annab ettekujutuse, milline võis elu olla VII sajandi Walesis. Samas kasutatakse kohalike kangelaste, sealhulgas ka kuulsu luuletaja tutvustamiseks teisigi pärandi- ja kultuuriaspekte ning juhitakse tähelepanu kirikute ainulaadsele arhitektuurile. See tegevus on julgustanud inimesi külastama mõningaid Wrexham County Borough` maapiirkondi, mis seni on kõrvale jäänud.

Isikupära loomine

Nn avatud kirikute piirkonnale tugeva isikupära loomisel on hakatud kasutama kaubamärke. Piirkonda reklaamitakse külastajatele kui uut elamust ning appi on võetud turundusmaterjalid, logoga kingitused ja plakatid. Kaubamärki hakati algul kasutama peamiseks selleks, et piirkonnale turul konkurentsivõimelist kohta leida.

Üks koostöövõrgu tosinast kirikust.

Seega edendatakse avatud kirikute piirkonda kui kvaliteetset külastajaalamust, mis peaks meelitama külastajaid piirkonnas enam aega veetma. Kohalikele teenusepakujatele on see juba kasuks tulnud, sest üha rohkem külastajaid kasutab kohalikke rajatisi ja teenuseid ning ostab kohalikke tooteid. See omakorda suurendab väikesearvulist kogukonnapõhist turismi ja innustab külastajaid tagasi tulema.

Kõigile mõeldud projektina on kavandatud ka kooliekskursioone ning bussireiside korraldajatele suunatud turundus ja reklaam eriväljaannetes on saanud laiemat tähelepanu.

Leader+ programmi abiga

Leader+ on toimunud katalüsaatorina 12 kirikust (11 maakirikut ja üks Wrexhami linna kirik) koosneva piirkonna kujundamisel ja selle programmi raames on rahastatud mitmeid turundus- ja koolitusmaterjale. Projekt on edendanud kogukonna vaimu ja kaasalöömist ning kohalike vabatahtlike kaasamisega on kirikute lahtiolekuaega pikendatud. Northern Marches Cymru on toetanud vabatahtlike koolitamist turistide vastuvõtmise ja turismitegevuse alal, tänu millele on suurenenud nende panus projekti. Vabatahtlikud on valdavalt naised, kes an-

navad uusi oskusi õppides edasi hindamatuid teadmisi piirkonnast ning aitavad teadmisi piirkonna kultuuri ja ajaloo kohta edastada nooremale põlvkonnale.

Kohalike kogukondade keskmises paiknevad kirikud on ideaalne koht, kus piirkondade pärandi ja kultuuri tutvustamiseks kavandada festivale ja üritusi ning teha reklaami. Näiteks seondub ürituste aastakava Euroopa kultuuripärandi nädalavahetustega ja Wrexham County Borough' volikogu korraldatud kunstifestivaliga.

Koos töötamise eelised

Veel üks piirkonnas koos töötamise eelis on ühine kauplemine. See tähendab, et kõik piirkonda kuuluvad kirikud saavad osta kvaliteetseid kaupu hulgi ja soodsas hinnas. See mitte üksnes ei edenda koostööd, vaid võimaldab ka saada lisatulu, mis tuleb eriti kasuks väiksematele kirikutele.

Projekti põhiväärtus seisneb aga kirikute infrastruktuuri parandamises. Kavandatakse lisada veel ajaloolisi vaatamisväärsusi, mis tagab, et nn avatud kirikute piirkonnal on tulevastele külastajatele alati pakkuda midagi

huvitavat. See aitab säilitada projekti pikaajalise jätkusuutlikkuse ja tagab, et iga piirkonda kuuluv kirik on külastamist väärt.

Kestev köitvus

Projektiürituste ja haridusprogrammi arendamine jätkub uute külastajate ligiõmbamiseks ning seega tulude suurendamiseks. Käimasoleva värbamisprotsessi abil luuakse väljaõppinud vabatahtlike võrgustik, kel on oskused ja soov tagada, et kirikud oleksid avatud.

Veel neli uut kirikut ühines piirkonnaga 2005. aasta oktoobris ja see tagab koos 2006. aastaks kavandatud „tutvumisrajaga“, et nn avatud kirikute piirkond on Wrexhami peamise külastusobjektina kindlalt olemas.

Seda piirkonda on juba nimetatud parimate tavade näiteks ja esitletud seda teiste valdkondade seminaridel, et anda teavet, kuidas selline piirkond loodi. Tähtsust on veelgi rõhutatud piirkonna lülitamisega kohaliku pärandistrateegiasse, millega püütakse ergutada majanduslikku jõukust Wrexhami maapiirkondades ja tõsta teadlikkust pärandi ja kohaliku kogukonna seosest.

Nn avatud kirikute piirkond

Liikmesriik: Ühendkuningriik
Piirkond või ala: Northern Marches, Wales
Kohaliku tegevusrühma nimi: Northern Marches Cymru

Rahvaarv: 35 245
Pindala: 424 km²
Projekti kogumaksumus: 332 483 eurot
EL: 289 229 eurot
Muud riiklikud vahendid: 9725 eurot
Erakapital: 33 529 eurot
Projekti kehtivusaeg: detsember 2003 kuni detsember 2006

Kontaktisik: Karen Harris
Address: Northern Marches Cymru, Whitegate Industrial Estate, Wrexham, Wales LL13 8UG
Telefon: (+44) 1 978 298 383
Faks: (+44) 1 978 365 743
E-post: karen.harris@wrexham.gov.uk
Veebileht: www.wrexham.gov.uk/nmc

Fotod Ühendkuningriigi riikliku koostöövõrgu üksuselt

UUE OSKUSTEABE JA UUE TEHNOLOOGIA KASUTAMINE

Vahetus läheduses: piirkondlik infostrateegia

Piirkondliku infostrateegia arendamine rõhutab kohalikku tegutsemist kohalike toodete edendamiseks ja näitab, kuidas mitmekesisus võib lähtuda ühelt aluselt

Sissejuhatus

Kohalik tegevusrühm Dueceira asub Portugali Beira Litorali piirkonnas riigi keskosas. Seda ala iseloomustavad Lousã mäestikku ääristavad metsad paisude (albufeira'd) ja paljude jõgedega, millest kaks kõige tähtsamat on Zêzere ja Mondego. See kõik annab eripära piirkonnale, mida tunatakse Entre Lousã e Zêzere (ELOZ) ehk Lousã ja Zêzere vahelise alana.

Looduslikud jooned määravad ka kohaliku identiteedi ja sotsiaal-majanduslikud tingimused. Ligi 54 000 elaniku, 1114 km² suurune ja seitsme kommuuniga piirkond on hõredalt asustatud ning seda iseloomustab rahvastiku vananemine ja väljaränne. Peamine majandustegevus on seotud põllumajanduse ja metsandusega. Piirkonna jaoks olulised sektorid on puiduga seonduvad tööstused, näiteks paberitööstus.

Kuigi uus tehnoloogia ei ole kohaliku tegevusrühma jaoks peamine teema, kuulub teabe jagamine kohalikele elanikkonnale, kes elab kaugemal ja kellel puudub teabele juurdepääs, siiski väga tihedalt Leaderi põhimõtete hulka. Just see oli projekti peamine käimapanev jõud.

Piirkonna arengus ja kohaliku tegevusrühma programmis on märkimisväärne osa Interneti-portaalil. Piirkondliku portaali kaudu eri projekte edendades püüab kohalik tegevusrühm ka kohalike ressursse ja tooteid täiendavalt väärtustada. Mitmed allpool esitatud projektid annavad parema arusaama portaali võimalustest piirkonna olemasolevate projektide kasutamisel ja seega ka portaali arengupotentsiaalid.

Projektide mitmekesisus

Strateegia hõlmab kolme üsna erinevat projekti, millest kaks – Leader II raames loodud ja arendatud „Käsitöövõrk” ja „Mägirajad” – jätkuvad nüüd Leader+ raames ning toovad välja selle võrgupõhise infostrateegia olulisuse ja tähenduse.

„Mägirajad”

„Mägirajade” („Os Trilhos da Serra”) projekti algeesmärk oli koostada ja avaldada kogu territooriumi ja kogukonda kirjeldav raamat, kuid see arenes kiiresti tervet Entre Lousã e Zêzere piirkonda reklaamivaks veebileheks, mille eesmärk oli turismi edendamine piirkonnas ja väljaspool seda. Järelikult tuli selle sisu kättesaadavaks teha ka prantsuse ja inglise keeles.

„Käsitöövõrk”

„Käsitöövõrgu” („Artesanato em Rede”) projekt käivitati koostöö hõlbustamiseks. Selle eesmärk on kavandada ja

sisse seada käsitöövõrk: käsitöötajate andmebaas, mis on piirkonna reklaamimise vahend kohaliku kaubanduse ja kutsealade kaudu. Lõpptulemus oli inglisi-, prantsuse- ja hispaaniakeelne veebileht www.artesanatoredede.com. See veebileht on oluline nii sotsiaalses kui ka majanduslikus mõttes: selle kaudu edendatakse piirkonna elanikkonna tegevust ja antakse teavet eriliste ja üldiste kultuuriliste joonte kohta.

Projekt läheb veebilehe loomisest ja hooldamisest kaugemalegi. Tegelikult tähendab see katset luua otseühendus piirkonna iga käsitöötajaga ja selleks kohaliku majanduse konkreetse sektori kohta loendi loomist, mida ei ole kunagi varem tehtud. 140 kohalikku käsitöötajat sisaldava andmebaasi loomine on andnud ka parema arusaama nende inimeste probleemidest, nende vajadustest ja ootustest.

Programmist Leader II rahastati käsitöötajate toetatavate turundusmaterjalide tootmist. Visiitkaardid, kotid ja pakendid ning mõned teevidad kannavad paljude pakutavate käsitöötajate kvaliteedi ja ühtsuse imagot. Kohalik tegevusrühm on aidanud käsitöötajatel täita nende käsitöötajate sertifitseerimise protsessi nõudeid.

Eialgu ei tekitanud e-kaubandus erilist entusiasmi ega vastukaja ning seepärast otsustati hoida veebilehte Leader+ raames „Interneti-poe vaateaknana”, mille kaudu saab vaadata 66 valitud käsitöötajate käsitöötajate. Nii on piirkonna toodetel alaline reklaam, mida on näidanud ka umbes 100 000 külastust. Selle algatuse üks märkimisväärne positiivne näide on maisi või oliivide purustamiseks kasutatavate vesikivide müük klientidele Ameerika Ühendriikides. Loodetavasti on projekti järgmises etapis võimalik osta tooteid juba ka Interneti teel (e-kaubandus).

„Koostöö portugali keeles”

„Koostöö portugali keeles” (www.cooperaremporugues.org) on veel üks Interneti-põhine tegevus, mis ühendab partnereid Brasiilias, Mosambiigis, Cabo Verdil, Guinea-Bissaus, São Tomés ja Príncipes, Angolas ja Ida-Timoris. Dueceira kohaliku tegevusrühma algupärasest ideest alguse saanud tegevuse raames teeb koostööd rohkem kui kümme portugali keelse kohaliku tegevusrühma. Projekti eesmärk on jõuda portugali keelt kõnelevate riikideni ja need taasavastada, sh taasavastada ka endised Portugali kolooniad. Selle projekti peamine eesmärk ja strateegia on innustada koostööd partnerite vahel ning ehitada üles vastastikust huvi pakkuv tulevane ühivõrk.

Et tugevdada partnerlust projekti kahe osalisega – äriinfovõrk RITS ja DLIS (kohaliku, integreeritud ja jätkusuutli-

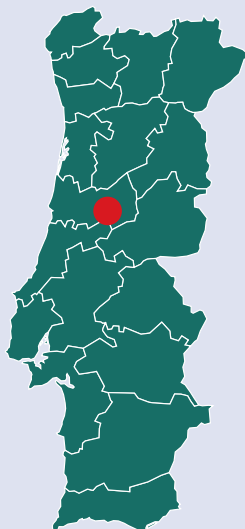
ku arengu võrk) –, võttis kohalik tegevusrühm osa iga-aastasest „ExpoBrasili” messist (kohaliku arengu mess). 2005. aasta oktoobris toimunud üritusel osales kohalik tegevusrühm projektis, mis korraldati koos portugali keelse kohaliku arengu foorumiga (Fórum de Desenvolvimento Local em lingua Portuguesa). Selle ürituse ajal loodi täiendavalt partnerlusi organisatsioonidega kolmes riigis: Mosambiigis, Guinea-Bissaus ja Cabo Verdes. Nii loodab kohalik tegevusrühm saada kohalikust arengust eri riikides parema ülevaate, mis annab talle võimaluse luua kontakte kohalike üksuste ja algatustega, vahetada kogemusi ja leida äri võimalusi.

Strategiaküsimus

Juba varases etapis mõistis Dueceira ligipääsule, kiirusele ja lähedusele keskenduva info- ja sidetehnoloogia strateegilist tähtsust piirkonna arengule. Esialgne eesmärk oli välja arendada veebileht, mis on mõeldud Leader+ programmi kohta teabe jagamiseks, Entre Lousã e Zêzere piirkonna põllumajanduselu vastu huvi äratamiseks ning kontakti- ja osalemiskohaks. Raskesti juurdepääsetavas piirkonnas on Internet vahendiks, mille abil parandada juurdepääsu piirkonnale ja toetada selle arengut, aidates seeläbi kohalikul elanikkonnal eraldatusest pääseda.

Ligi 300 000 külastusega on veebileht www.dueceira.pt oma esialgsed eesmärgid juba täitnud. Järgmine etapp hõlmab kogu Entre Lousã e Zêzere piirkonna jaoks portaali loomist ning see eeldab rohkem teenuseid pakkuvat interaktiivset lehekülge. Lisaks alustati hiljuti elektroonilise bülletääni koostamist, mida saadetakse ligi tuhandele registreeritud tellijale ja mis on oluline vahend uudiste edastamiseks kohalike algatuste kohta.

Kohaliku tegevusrühma infostrateegia tõstab esile kõiki käimasolevaid projekte ja on ühenduslülilik kõigi selliste projektide jaoks nagu „Käsitöövõrk”, „Mägirajad” ja nüüd ka „Koostöö portugali keeles”. Eesmärk ei ole üksnes esitleda üht tervikprojekti, vaid näidata, kuidas uue tehnoloogiaga saab kõik projektid koondada ühele alusele.

Kohaliku tegevusrühma arvukate projektide edendamine.

Piirkondlik infostrateegia

Liikmesriik: Portugal

Piirkond: Beira Litoral

Kohaliku tegevusrühma nimi: Programa LEADER+ELOZ (Entre Lousã e Zêzere)

Rahvaarv: 54 176

Pindala: 1114 km²

Projekti kogumaksumus: 26 022 eurot

EL: 19 516 eurot

Muud riiklikud vahendid: 6506 eurot

Projekti kehtivusaeg: 2001–2006

Kontaktisik:

Jaime Carlos Marta Soares

Aadress: Rua Miguel Torga, 7, Loja C
PT-3200-159 Lousã

Telefon: (+351) 239 995 268

Faks: (+351) 239 991 018

E-post: dueceira.eloz@mail.telepac.pt

Veebileht: www.dueceira.pt

Fotod Dueceiralt

Tüüpiline maakoht päikeseaia jaoks.

HISPAANIA

Päikeseaiad maakohas

Leader+ aitab katsetada mitmesuguseid süsteeme, et toota päikeseenergiat piirkonna majanduslikuks kasuks ja keskkonna hüvanguks

Julián Monedero, Dobon's Technology, Tenerife, Kanaari saared

Sissejuhatus

Projekt hõlmab tehnilisi uuringuid päikeseaadade rajamiseks Tenerife maapiirkonnas ja Leader+ kaasrahastab seda Tenerife kohaliku tegevusrühma Federte kaudu. Projekti viib läbi uurimis-, arendus- ja tehnoloogilise uuenduse ettevõtte.

Päikeseaad on päikesepaneelide väli, mille abil toodetud elektrit saab edasi müüa elektrivõrgule, muutes sellega taluniku või maaomaniku investeeringu tasuvaks.

Selline investeerimine on muutunud kõitvamaks alates elektritootmisalase uue määruse (kuninglik dekreet nr 436/2004) kohaldamisest. See on loonud soodsa majandusliku kliima, eelkõige fotoelektriliste seadmetike jaoks, mille suurim võimsus ei ületa 100 kW. Selline elektrijaam

saab vastavalt tasu, mis ulatub 575%-ni keskmisest elektrihinnast (mis tähendab praeguste hindade juures umbes 0,41 eurot kilovatt-tunni kohta) esimesel 25 aastal ja seejärel 460% seadmetiku ülejäänud eluajaks.

Päikeseaiad: katseprojekt

Projekti eesmärk on luua koht elektri tootmiseks mõeldud fotoelektriliste süsteemide katsetamiseks ja hindamiseks. Kohalik tegevusrühm on pakkunud päikeseaia jaoks sobivalt isoleeritud maatüki Pájara-Güímari ümbruses. Eesmärk on selgitada välja jõudluse ja majandusliku potentsiaali poolest parima süsteemi loov tehnoloogia, et toota maakeskkonnas päikeseenergiast elektrit.

Kuna päikeseenergiatööstuses valitseb tihe konkurents, ja seda eelkõige suurtootjate tõttu, on oluline, et väikeste ettevõtete poolt väljatöötatud patendid suudaksid püsida

konkurentsis. Sellesse päikeseaeda on katsetamiseks paigaldatud projektiarendajate kavandatud uuenduslik tehnoloogia (nimetusega TETRA-TRACK®). Alljärgnevalt kirjeldatakse kaheteljelist päikese jälgimise süsteemi, milles on erinevaid fotoelektrilisi seadmeid.

Tehnoloogias

Traditsiooniline süsteem põhineb staatilisel fotoelektrilisel päikesemoodulil, mis paigaldatakse lõunasse suunatult ja seatakse kaldnurgas vastavalt asukoha laiuskraadile. Kaheteljeline päikese jälgimise süsteem jälgib päikest kogu päeva vältel. Selle süsteemi puhul kasutatakse sama baas-tehnoloogiat kui fikseeritud süsteemi puhul, kuid sel on lisaks järgmised valikuvõimalused: päikese jälgimine, päikese jälgimine peeglite abil ning päikese jälgimine peeglite ja passiivjahutussüsteemi abil.

Staatiline fotoelektriline päikesemoodul on kõige laialdasemalt kasutatav süsteem peamiselt väikeste rajatiste puhul, kus see on hoonete lahutamatu osa. Kuna fotoelektrilised moodulid paigaldatakse lõunasse suunatult (kuid liikumatult), läheb suur osa energiast kaduma, sest enamiku päevast ei ole päike päikesepaneeli suhtes risti-asendis.

Kaheteljeline päikese jälgimise süsteem võib päikest jälgida igal ajal ning see sarnaneb päevalillele: selle pind (platvorm) on alati päikesega risti. See pöördseade päikeseenergiast süsteemides on väga kasulik, sest suudab toota rohkem energiat kui staatiline süsteem. Energiatoodangu suurendamiseks saab kaheteljelisele süsteemile paigaldada peegleid nii, et paneelid või püüdmismoodulid saavad lisaks otsesele päikesekiirgusele ka peegelduva kiirguse.

Sotsiaalne ja keskkondlik kasu

Üks päikeseaia eeliseid on, et lisaks haritavatele põllumaadetele saab ära kasutada ka kasutult seisvaid välju, mõistagi

eeldusel, et seal on palju päikest! Hispaanias on selliseid piirkondi palju, näiteks Murcias ja Navarras. Süsteemide paigaldamine ja hooldamine on suhteliselt lihtne ning elektrimüügist kuusissetuleku saamine ergutab maapiirkondades töökohtade loomist.

See on suure potentsiaaliga tegevus maakeskkonna arengu jaoks, sest annab täiendavat lississetulekut talunikele ja karjakasvatajatele, võimaldab tänu töövõimalustele parandada maakohtades elavate inimeste elukvaliteeti ning on oluline ühiskonna jaoks tervikuna, sest aitab vähendada heitgaase fossiilkütustel töötavatest elektrijaamadest, mis toodavad üle 90% Kanaari saarte elektrist. Laiemal tasemel on see projekt kooskõlas Kanaari saarte energiakava (PECAN) eesmärgiga kasutada 12% taastuvenergiat.

Fotoelektrilisi mooduleid tootva ettevõtte kaasasutaja sõnul „oleks juhul, kui ka ainult 1% põllumajandusabist oleks järgmisel aastakümnel mõeldud päikeseaadade jaoks, võimalik luua jätkusuutlik ja konkurentsivõimeline fotoelektriline süsteem.“

Esimesed tulemused

Projektil on mitu eesmärki: aidata saavutada jätkusuutlikum maakeskkond, edendada taastuvenergia tootmist mitta-aastavate meetoditega, sobituda kokku põllumajandusega ning aidata lahendada Kanaari saarte energia- ja keskkonnaprobleeme. Seni näib, et projekt on saavutamas kui mitte kõiki, siis vähemalt osa eesmärke.

Esialsed tulemused näitavad, et kaheteljelised päikese jälgimise süsteemid on maakeskkonna jaoks kõige sobivamad ja hinnanguline kokkuhoid on ligi 30% elektritootmise kuludest. Paigaldatud 100 kW fotoelektrilise süsteemi amortisatsiooniperiood on asukohast olenevalt

11–13 aastat. Kaheteljelised päikese jälgimise süsteemid lühendavad jaamade amortisatsiooniperioodi umbes kolme aasta võrra ja toovad seega maaomanikule täiendavat kasu ülejäänud amortisatsiooniperioodi ajal, mis on umbes kolm aastat. Seega võib maaomaniku puhaskasu sel perioodil kasvada.

Päikeseaiad

Liikmesriik: Hispaania
Piirkond: Kanaari saared
Kohaliku tegevusrühma nimi: Federte (Federación de Asociaciones de Desarrollo Rural de la Isla de Tenerife)

Rahvaarv: 138 840

Pindala: 939 km²

Projekti kogumaksumus:

79 390 eurot

EL: 26 465 eurot

Muud riiklikud vahendid:

13 230 eurot

Erakapital: 39 695 eurot

Projekti kehtivusaeg: august 2004
kuni mai 2006

Kontaktisik: Javier López Sánchez

Aadress: Amanecer, 45 – San Lazaro, E-38206 Sta C. Tenerife

Telefon: (+34) 922 254 642

Faks: (+34) 922 631 139

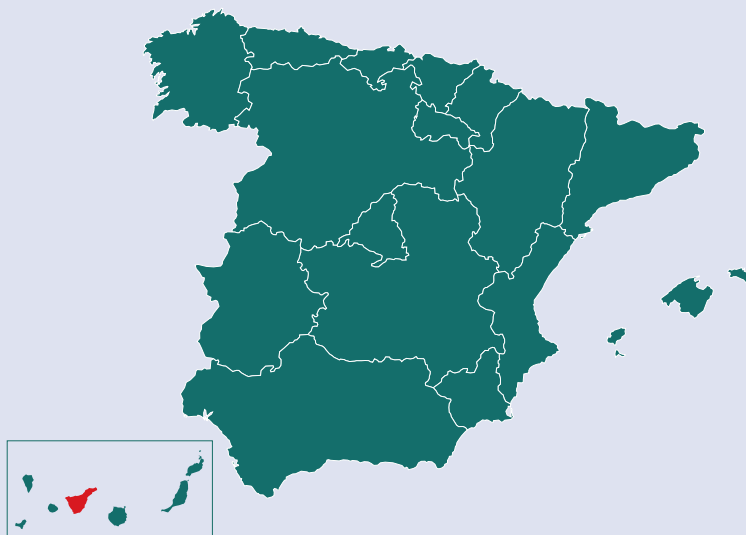
E-post: federte@yahoo.es

Veebileht: www.redcanariarural.org

Fotod Hispaania riikliku koostöövõrgu üksuselt

Uuenduslik tehnoloogia tabab päikesekiired õige nurga all.

KOOSTÖÖ MAAELU ARENDAMISEL

Väljaõpe toimub vabas õhus...

IIRIMAA JA ÜHENDKUNINGRIIK

Digitaalmeedia loov kasutamine: noorte oskuste arendamine

Noortega töötamine uuenduslikul viisil – projekt näitab, kuidas kaks kogukonda saavad piirkondliku ja isikliku identiteedi mõistmise nimel koostööd teha

Sissejuhatus

Kaks Leader+ programmi kohalikku tegevusrühma – KELT (Kildare'i krahvkond, Iirimaa) ja Teignbridge Rural Regeneration Partnership (TRRP, Devon, Ühendkuningriik) – on ühendanud jõud riikidevahelises projektis, mis hõlmab ühiste eesmärkide saavutamiseks koos töötavaid noori. Projekt annab osalejatele võimaluse arendada digitaalmeediat ja osaleda elukestvas õppes ning võimaldab neil avastada oma loovust ja tunnetada piirkondlikku identiteeti. Projekti on veel kaasatud kaks kohalikku partnerit: Centre for Performing Arts (lavakunstikeskus, Iirimaa) ja Blind Ditch Performance (Ühendkuningriik).

Kokkusaamine

„Projekt sai alguse sarnaselt meeletatud inimeste koostamisest,” ütleb kohaliku tegevusrühma koordinaator Justin Larkin. Sel kohtumisel oli kolm otsustavat osa. Peamine ja

kõige tähtsam oli see, et need kaks kohalikku tegevusrühma olid motiveeritud töötama noortega uuel ja uuenduslikul viisil: töö määravad noored ise. Teiseks olid mõlemad kohalikud tegevusrühmad oma valdkonnas juba samalaadseid projekte ette võtnud ja kolmandaks tahtsid mõlemad kohalikud tegevusrühmad arendada antud töös juures riikidevahelist projekti.

KELTi ja TRRP esindajad kohtusid 2004. aasta aprillis Leader+ seminaril Šotimaal. Järgmistel kuudel uuriti mitmesuguseid võimalusi ja 2004. aasta novembris olid nad valmis alustama. Pärast 2005. aasta jaanuaris ja veebruaris toimunud kohtumisi jõuti 2005. aasta märtsis lõplikult kokkuleppele.

Projekti kirjeldus ja eesmärgid

Projektil on palju huvitavaid aspekte. Selle tuumaks on 14–21aastastele mõeldud koolitusalgatus, mis võimaldab

...ja täiendavat juhatus antakse ka siseruumides.

osalejail end lühifilmide/DVDde kaudu loovalt väljendada. Selle tulemusel saavad noored arendada nii oma tehnilisi võimeid kui ka üldisemat suhtlusoskust, et teavitada laiemat kogukonda sellest, millisena nad näevad oma elupaika.

Filmitootmises on kaks põhiteemat: osalejate „nägemus ja tegelikkus“ elust üksteise kodupiirkonnas ning „päev selle piirkonna elus“. Lõpptulemus esitatakse laiemale publikule kolmes eri formaadis:

- filmide/DVDde avalik linastus;
- filmide/DVDde ringreisil näitamine kohalikes keskustes „VANLANDis“¹;
- DVDde jagamine koolidele ja laiemale kogukonnale.

Koos nendel teemadel tehtud filmidega filmivad ja toimetavad osalejad ka dokumentaalfilmi „riikidevahelise projekti saamisloost“.

Projekti põhiosa moodustab kohaliku tegevusrühma valdkondadevaheline meetodite ja kogemuste vahetus. Siia kuuluvad personali väljaõpe ja kogemused, noorte ideed ja arvamused „otseülekanalite“ ja salvestatud DVDde/filmimaterjali kaudu. Nii saavad noored avastada nende ees olevaid võimalusi ning võrrelda oma nägemusi igapäevaelust ja tegelikkust. Koolitust ja selle tulemusel valmivaid filme ja DVDsid rahastab Leader+ programm.

Projekti tulemused

Koos tehniliste oskuste arendamisega uuenduslikus, ligipääsetavas ja noortele olulises meediumis võimaldab projekt noortel väljendada end loovalt ja professionaalselt. See saavutatakse seminaridel erialaspetsialistidega, kes

¹ „VANLAND“ on esimese meetme raames Leader+ poolt rahastatud projekt. See hõlmab ringliikuvat haagist, mis on muudetud mitme ekraaniga näituseruumiks (www.vanland.org).

aitavad noortel arendada esitus- ja digitaalmeedia oskusi. Kuna tagatud on noorte endi täielik kontroll töö üle, arendab see lisaks ka nende individuaalseid oskusi. Ühistöö aitab sellistes aspektides nagu vastutus, juhirollid, usalduse võitmine, alternatiivsete seisukohtade ja arvamuste austamine ja nendega arvestamine. See kõik on projekti lahutamatu ja tähtis osa. Kui filmitöö on lõpetatud, on noorte ülesanne ka tööd näidata.

Kogukonna seisukohast on töö oluline, kuna sellega portreteeritakse kohalike paikade iseärasusi ja mitmekesisust. Phil Aubrey (TRRP) märgib: „Me ei püüdnud panna noori tööle nende kogukonnast eraldatult. Püüdsime stimuleerida ja innustada positiivset lävi- mist.“

Selline kogukonna laiem kaasatus ilmnes mõnes ootamatus projektiarengus. Näiteks Ballitore`is (Kildare) innustas nädalapikkune programmeerimine kogu piirkonda. Elanikud tahtsid näha kogu filmimaterjali, millest kujunes välja esilinastuse õhtu. Selleks remontis kogukond oma vahendeid kasutades kuue nädalaga Ballitore`i vana kino, mis oli seisnud suletult 40 aastat. Kuna esilinastuse vastu tunti väga suurt huvi, paigaldati kohalikesse pubidesse veel ekraane otseülekanalite jälgimiseks.

Devonis näitas Blind Ditch Performance`i rühm kogukonnaõhtu osana Christow`s vana filmimaterjali, mis sisaldas tagasivaadet elule piirkonnas 1940., 1950. ja 1960. aastatel. Seejärel kutsuti inimesi intervjuuboksi, kus nad said salvestada oma mälestusi ja reageeringuid arhiivifilmile. Seda juhtisid noored, kes viisid läbi ja filmisid intervjuusid, mida salvestati üle kahe tunni. Materjal antakse piirkonna filmiarhiivile (South West Regional Film Archive) tulevaste põlvete jaoks.

Koostöökogemus

Kuigi mõlemal kohalikul tegevusrühmal oli kogemusi seda liiki projektiga, olid kasutatud lähenemisviis ja meetodid üsna erinevad. Tehnikaid kombineerides võib projektile märkimisväärset lisandväärtust anda.

Paindlik töökava ja tegevuste ajaline kavandamine tähendas, et kaks partnerit said projekti eri külgedega tegelda sõltumatult, aidates samal ajal üksteise töödele kaasa. Partnerid töötasid teatavates projekti ettevõtmistes ka koos, näiteks nädalases seminariprogrammis ja kohapealsetel filmivõtetel igas Leader+ programmi paigas. Ühis- tegevuse kolmandaks osaks on valminud filmide/DVDde esilinastused ja esitlused.

Edukas uuendus

Selle projekti kõige otsustavam ja uuenduslikum aspekt on tõenäoliselt asjaolu, et projekti eestvedajaks on noored ise. Kohalikud tegevusrühmad pakuvad väljaõpet ja tehnilist tuge, mis võimaldab noortel seda vastutust võtta, et otsustada uuritavate küsimuste, arendatavate süžeede, loo

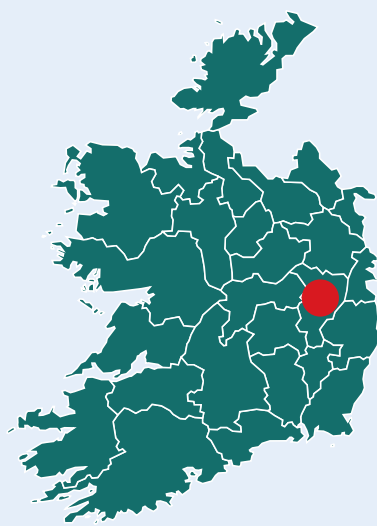
Filmivõtete tulemustel
hoitakse silm peal.

esitamise vormi (TV ajakirja
stiilis levitamine või lühimäng/
näidend), filmimise, tootmise
juhtimise ja lõpliku toimetamise
üle.

Järeldus

Juba enne projekti lõpetamist ilmnis mitmeid häid tavasid nii seoses noortega kui ka laiemalt kogukondadega mõlemas projektist kasu saanud kohaliku tegevusrühma piirkonnas. Tänapäevaste tööde peale mõeldes ütleb kohaliku tegevusrühma juht Justin Larkin: „Sellise projekti puhul oli oluline paindlikkus ja kiire reageerimine uute asjaolude ilmnemisel. Meie arvates oli peamine lasta projektil arene- da loomulikult. Kuna me võtsime selle oma protsessi osaks, muutis see projekti kindlasti tugevamaks.”

Digitaalmeedia loov kasutamine

Liikmesriik: Iirimaa

Piirkond: Border Midland and Western

Juhtiva kohaliku tegevusrühma nimi:

Kildare European Leader Teoranta (KELT)

Liikmesriik: Ühendkuningriik

Piirkond: Edela-Inglismaa

Kohaliku tegevusrühma nimi: Teignbridge
Rural Regeneration Partnership (TRRP)

Rahvaarv kokku: 164 000

Pindala: 1700 km²

Projekti kogumaksumus: 137 094 eurot

EL: 78 257 eurot

Muud riiklikud vahendid: 58 837 eurot

Projekti kehtivusaeg: mai 2005 kuni mai 2006

Projekti maksumus Iirimaa jaoks

Projekti kogumaksumus: 95 117 eurot

EL: 61 827 eurot

Muud riiklikud vahendid: 33 290 eurot

Projekti maksumus Ühendkuningriigi jaoks

Projekti kogumaksumus: 41 977 eurot

EL: 16 430 eurot

Muud riiklikud vahendid: 25 547 eurot

Kontaktisik: Justin Larkin

Address: KELT, The Woods House, Clane,
County Kildare

Telefon: (+353) 45 861 973

Faks: (+353) 45 861 975

E-post: Justin@kelt.ie

Veebileht: www.kelt.ie

Fotod Iiri riikliku koostöövõrgu üksuselt

SOOME JA ITAALIA

Orienteerumine: sport ja uuendused

Leader+ programmi raames saab populaarne spordiala uuenduste ja koostöö allikaks ning „rohelise” turismi mudeliks

Sissejuhatus

See riikidevaheline Leader+ projekt on esimene omalaadne. Uuendusliku orienteerumisprojekti, millega püütakse arendada turismiga seonduva orienteerumise mudelit, kaasatakse rühmi Itaaliast ja Soomest.

Orienteerumine on Skandinaavias üks populaarsemaid spordialasid. Seda õpetatakse koolides, sest sellel alal edu saavutamine eeldab nutikust ja mõtlemisvõimet, aga ka füüsilist vormi. Orienteerumine viib osalejad looduslikult kaunitesse paikadesse ja on pereüritusena turismi aluseks. Sihtrühmadeks ei ole mitte ainult piirkonna noored, nende õpetajad ja juhendajad, vaid ka turismiettevõtted.

Projekti esimesed sammud töid 2004. aasta suvel kokku kaks riiki Euroopa vastaspooltelt ja kaasasid kohalike tegevusrühmi: Aktiivinen Pohjois-Satakunta Soomest ja Antico Frignano e Appennino Reggiano Itaaliast. Esialgu käis rühm entusiastlike itaallasi Valli del Cimone turismikonsortsiumist ja rühm Itaalia orienteerumiseksperthe Modena maakonnast külas Soome Pohjois-Satakunta ry kohaliku tegevusrühma piirkonnas. See langes kokku maailma suurima orienteerumisüritusega Jukolas, mis toimus väikese Jämijärvi valla metsikus looduses. Peamiselt kohalikesse orienteerumisseltsidesse kuuluvate vabatahtlike korraldatud igal aastal toimuv ööpäevane üritus meelitab kohale tavaliselt ligi 13 000 võistlejat ja kümneid tuhandeid pealtvaatajaid.

Kohalike tegevusrühmade roll

Soome kohalikul tegevusrühmal oli tähtis osa Itaalia külaliste ning kohalike orienteerumisseltside ja omavalitsuste võtmeisikute vaheliste kohtumiste korraldamisel. Pärast esialgseid arutelusid eri rühmade vahel sündiski tulevase projekti koostöövõrk. Seejärel kutsusid itaallased orientee-

Otsus, kuhu järgmiseks minna, vajab tõsist kaalumist...

...ent juba õigel teel olles läheb kõik ainult ülesmäge.

rumisspetsialistide rühma ja kohaliku tegevusrühma esindajad Pohjois-Satakunta piirkonnast külastama Modena piirkonda ning avaldama arvamust selle paiga sobivuse kohta projekti toimumiskohaks, samuti arutama mitmeid koostööküsimusi.

2004. aasta oktoobris külastasid Soome eksperdid Modenat ja tänu sellele saadi kinnitust teadmisele, et koostööprojekt on sobiv viis piirkonna turismipotentsiaali ärakasutamiseks, kohalike noorteorganisatsioonide inspireerimiseks ja

sotsiaalsete oskuste arendamiseks rahvusvahelises plaanis. Sellest lähtuvalt alustasid kohaliku tegevusrühma nõukogud projekti kavandamist nii, et projekt võis alata 2005. aasta märtsis Satakuntas ja jätkuda kolm kuud hiljem Modenas.

2005. aasta sügisel ühinesid projektiga kaks uut partnerit: Itaalia kohalik tegevusrühm Allba Basilicata edelaosast ja uus ülemaailmne partner Rootsist – Park World Tour Organization –, mis ei kuulu kohalike tegevusrühmade hulka. Kohalikud tegevusrühmad on selgusele jõudnud, et üks oluline osa projektist on kultuurilised erinevused, neid tuleb uuenduste saavutamiseks vajalikul tasemel mõista ja arendada.

Projekti eesmärkide arendamine ja tulemused

Orienteerumine kui uuenduste projekt on esimene omaalaadsete seas, millega on eesmärkide saavutamiseks seatud ambitsioonikad sihid. Need on kokkulepitud projekti-malli kohaselt järgmised:

- orienteerumine kui hobi, eelkõige laste ja noorte jaoks;
- konkreetse piirkondadevahelise koostöö käivitamine;
- orienteerumisalase oskusteabe edasiandmine;
- kohalike tegijate rahvusvaheliste oskuste arendamine;
- äri- ja turundustegevus orienteerumissektori jaoks;
- orienteerumis- ja ökoturismi arendamine;
- uuenduslikud sotsiaalsete suhete loomise viisid;
- orienteerumisalased pedagoogilised meetodid;
- vajalik vabatahtlikebaas.

Juba esimesel aastal andis projekt tulemusi nii kohalikul kui ka rahvusvahelisel tasandil:

- orienteerumislager 50 inimesele (itaallased ja soomlased) ;
- rahvusvahelise orienteerumise õppepakettide väljatöötamine 70 õpetajale Modenas (Itaalia) ;
- orienteerumise tehnilise õppe pakett (Soomes) ;
- Vahemere avatud meistrivõistluste ja Park World Tour'i korraldamine Basilicatas (Itaalia) ;
- orienteerumisturismi ürituste korraldamine, sh turundusmaterjalide ja veebilehe www.fi-ori.com loomine;
- eritellimusel valmistatud orienteerumiskaardid;
- puuetega inimeste orienteerumisjuhendajate väljaõpe.

Kavandatud projekti on Soomes kaasatud üle 200 vabatahtliku, kes kuuluvad mitmesse ühendusse. Itaalias viiakse projekt läbi palgatöötajate ja vabatahtlike koostööna.

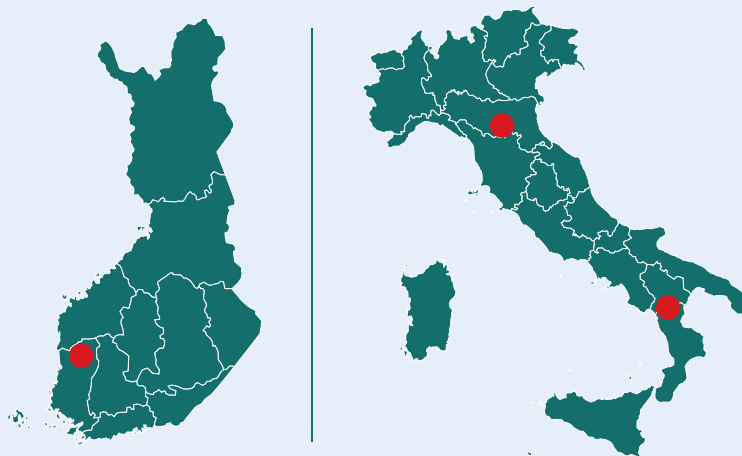
Leader+ osatähtsus koostöös

Selles projektis tehtav koostöö on läinud kaugemale sellest, millest on räägitud kirjas või rahvusvahelistel kohtumistel. On toimunud igapäevane elav koostöö konkreetsete tulemustega, nagu eespool nimetati. Seega on orienteerumisalase oskusteabe edasiandmine eri piirkondade noorte vahel olnud senise koostöö käegakatsutav tulemus. See on sisaldanud orienteerumisalase oskusteabe edasiandmist (võistlusürituste korraldamine, kartograafiaalane tehniline töö ning koolitus ja väljaõpe) eri geograafiliste alade vahel, sporditurismi arendamist ja ka äritegevust.

Tagasi orienteerumislageris teadmisi ja juhendust saamas.

Leader+ programmil on olnud oluline osa projekti partnerite vahel oskusteabe edasiandmist võimaldava vahendi väljaarendamisel ning see on veel üks näide sellest, kuidas Leader+ on suuteline käsitlema nn niisektorit ja lülitama seda piirkonna maaelu arendamise strateegiasse. Ilma Leader+ programmita ei oleks orienteerumisüritusi Basicatas ja Modenas ette võetud ega korraldatud. Projektis tervikuna on Leader+ rahalisi vahendeid kasutatud mitut moodi: näiteks spordialase ökoturismi turundusmaterjalide loomiseks ja tootmiseks, veebilehe www.fi-ori.com arendamiseks, õpetajatele mitmesuguste õppematerjalipakettide ja õppeturismi katsepakettide koostamiseks.

Orienteerumine: sport ja uuendused

Liikmesriik: Soome

Piirkond või ala: Lääne-Soome, Satakunta

Juhtiva kohaliku tegevusrühma nimi:

Aktiivinen Pohjois-Satakunta ry

Rahvaarv: 51 000

Pindala: 6000 km²

Projekti kogumaksumus: 65 000 eurot

EL: 22 750 eurot

Muud riiklikud vahendid: 22 750 eurot

Erakapital: 19 500 eurot

Projekti kehtivusaeg: jaanuar 2005 kuni juuli 2007

Kontaktisik: Krista Antila

Address: Ruhkatie 79, FIN-38800 Kankaanpää

Telefon: (+358) 505 206 396

E-post: krista.antila@kankaanpaa.fi

Veebileht: www.fi-ori.com;

www.pohjois-satakunta.fi/leader

Liikmesriik: Itaalia

Piirkond: Emilia-Romagna, Modena maakond

Kohaliku tegevusrühma nimi: Gal Antico

Frignano e Appennino Reggiano

Rahvaarv: 100 000

Pindala: 2051 km²

Projekti kogumaksumus: 54 000 eurot

EL: 43 200 eurot

Muud riiklikud vahendid: 10 800 eurot

Kontaktisik: Gualtiero Lutti

Address: Via Emilia Ovest, 101, I-41100 Modena

Telefon: (+39) 059 821 149

Faks: (+39) 059 380 063

E-post: info@galmodenareggio.it

Veebileht: www.fi-ori.com;

www.galmodenareggio.it

Liikmesriik: Itaalia

Piirkond, ala: Basilicata piirkond, Lauria

Kohaliku tegevusrühma nimi: GAL A.L.L.B.A.

Rahvaarv: 73 394

Pindala: 1504 km²

Projekti kogumaksumus: 150 000 eurot

EL: 45 600 eurot

Muud riiklikud vahendid: 65 400 eurot

Erakapital: 39 000 eurot

Kontaktisik: Christian Merli

Address: Contrada Seta, 83, I-85045 Lauria

Telefon: (+39) 0 973 629 083

Faks: (+39) 0 973 822 446

E-post: allba@allba.it

Veebileht: www.fi-ori.com;

www.allba.it

Fotod Soome riikliku koostöövõrgu üksuselt

NAISED JA NOORED PROGRAMMIS LEADER+

ÜHENDKUNINGRIIK

Intervjuu Vanessa Vollansiga

East Riding of Yorkshire' kohaliku tegevusrühma maaelu arengu ja programmijuht

Sissejuhatus

2002. aasta septembris määrati East Ridingu Leader+ meeskonna esimeseks liikmeks programmi rakendama Vanessa Vollans, kes kolis seejärel ära Kagu-Inglismaalt ja kelle tööandjaks on nüüd Leader+ eest vastutav East Riding of Yorkshire` volikogu (kohalik asutus).

Vanessa Vollans tegeles varem koolitusega (nii üldise juhtimise kui ka suhtlusoskuste koolitused) ja suundus seejärel väikeettevõtlusse, kus ta töötas kohaliku, piirkondliku ja riikidevahelise majandusarengu alal. Ta on juhtinud nii oma ettevõtet kui ka heategevusorganisatsiooni.

2005. aasta septembris valiti ta Põhja- ja Ida-Inglismaad esindava Leader+ Ühendkuningriigi koostöövõrgu juht-rühma liikmeks. Samuti teeb ta maaelu arengu poliitika ja partnerluse üksuses (Rural Policy and Partnerships Unit) tihedat koostööd Humberi allpiirkonna programmi „Rural Pathfinder“ juhiga ning on igapäevaselt kaasatud üldistes maaelu arengu küsimustesse.

Tema kui Leader+ meeskonna vastutava isiku kogemused nii vabatahtlikutöös kui ka avalikus ja erasektoris aitavad edukalt toime tulla East Ridingu arengukava väljakutsega kõikidel tasanditel. Kuigi tal puudub Leader I või II kogemus, on Leader+ teostus kiirenenud strateegilist või integreeritud lähenemisviisi ohustamata.

East Riding of Yorkshire` piirkond

Yorkshire` idaosa, East Riding, on valdavalt maapiirkond ja viies kõige hõredamalt asustatud krahvkondadest Inglismaal. Üle poole elanikkonnast elab kuni 10 000 elanikuga kogukondades, kui vastav näitaja kogu Inglismaal on 20%, 95% maast on mingil viisil seotud põllumajandusliku kasutusega.

East Riding laiub kolme liiki alal: rannikuriba, Wolds ning sisemaa Hulli, Yorki ja Doncasteri suurematel linnaaladel. See on pisikeste külakestega pikitud valdavalt intensiivse teravilja all olevate avarate väljadega piirkond. Piirkonna vähene puudega kaetus (2,4%, võrreldes 7%-ga Inglismaal) tuleneb osaliselt intensiivsest põllumajandusest. Rannikutasandik on madal ja see on kiireima erosiooniga rannajoon Euroopas.

Leader+ tegutsemisala katab 1389 km² ja hõlmab 32 haldusüksust (ward) ning selle praegune rahvaarv on ligikaudu 100 000 (piirkonna kogurahvaarv on 314 000). Kohaliku tegevusrühma piirkonnas on 3,1% töötuid (võrreldes 3,7%-ga Yorkshire` ja Humberi piirkonnas) ja 33% kohaliku tegevusrühma piirkonna elanikest ei ole majandustege-

Kohaliku tegevusrühma juht Vanessa Vollans, East Riding of Yorkshire.

vuses aktiivsed. Kuigi mitmest külast on nüüd kujunenud Hulli äärelinnad, on paljud veel seotud talupidamisega, mis annab tunnistust kvaliteetsest talumaast Holdernes-si tasandikel ja Woldsi aladel. See piirkond on vahest East Ridingu füüsiliselt kõige kaugem paik ning põhiprobleem ongi majanduslik ja sotsiaalne kõrvalejätetus. Driffeldi, Pocklingtoni ja Market Weightoni turulinnad teenindavad üle rulluva maastiku laiali pillutatud paljude kenade külade elanikke. Nagu rannikuriba, on ka Wolds suuremate transpordivõrkude ja rahvastikukeskuste suhtes ääremaa ning kannatab juurdepääsu ja kõrvalejätuse probleemide all.

Intervjuu

Contact Point: Kas maaelu areng on teid alati huvitanud? Miks see teid köidab?

Vanessa Vollans: Võimalus keskenduda peamiselt maaelu arengu küsimustele langes kokku Leader+ programmist tulenevate võimalustega. Minu teenistuskäik Kagu-Inglismaal seondus tööga, millega püüti lahendada maaelu probleeme seoses äritegevusega (ettevõtluse käivitamine, kasv ja innustamine), transpordi ja teenuste kättesaadavusega, lastele mõeldud teenuste ja rajatistega (eelkõige mänguvõimalused ja hooldajate puhkeajad), vabatahtliku töö võimaldamisega ja oskuste täiendamisega, samuti

noorte isoleerituse vähendamiseks. Tegelesin ka nende sotsiaalselt kõrvalejäänud rühmade koolitamisega, kellel oli soov/vajadus alustada aktiivset majandustegevust.

Leader+ programm oma põhimõtetega oli ilmselt hoo-
pis teistsugune Euroopa finantsallikas (öeldakse ju, et „see ulatub paikadesse, kuhu muud toetuskavad ei ulatu“). Ent mind huvitas eriti see, et maaelu areng annab praegu ja edaspidi võimaluse ühitada majandus-, sotsiaal- ja keskkonnategevust meie maakohtade keeruliste ja vastuoluliste nõudmistega.

CP: Mis on teie arvates konkreetselt teie piirkonnas maainimeste põhiprobleemid? Mis on teie arvates olnud Leader+ programmi põhipanus nende probleemide lahendamisel?

VV: Kohaliku tegevusrühma piirkond puutub tüüpiliselt kokku selliste probleemidega nagu teenustest kaugel olemine, eraldatus ja talupidamise muutumisest tulenevad küsimused, samas on sellel mitmesuguseid erilisi omadusi, mis pakuvad võimalusi. See on olnud põhielement Leader+ arengukava kindlustamisel. Rannikuala erineb märgatavalt Woldsist nii loodusliku kui ka kultuurilise pärandi poolest, näiteks oma ainulaadsete vaba aja ja turismivõimaluste poolest.

Suurematel linnadel on oma eripära, hõlmates rannikukogukondi ja turukeskusi, mis teenindavad põllumajanduslikku sisemaad. Igapähe neist on oma eritunnused ja arengupotentsiaal. Traditsioonilised väikekülad asuvad kõrvuti suuremate asulatega, kus elavad linnades tööl käijad. Woldsis (selle avaratel põldudel) toimub mitmesugune põlluviljelus teraviljatootmisest intensiivse seakasvatuse ja aianduseni Holdernessis. Kogukonnapõhine ja vabatahtlik tegevus varieerub ning on mõnes piirkonnas paremini arenenud kui mujal. Enamikul suurematel linnadel on kogukonnapõhised partnerlused ja töötatakse nende piirkondade vajaduste nimel, kus on olemas suurem inimeste ja äriettevõtete kriitiline mass, millele saab tugineda. Mõnes asulas on vabatahtlike töösse kaasatud suuremal määral pensionile jäänud erialaspetsialiste. Eespool nimetatud koos arvukama rahvastiku ja suurema vahendite valikuga tagab kriitilise massi, mida on kohaliku tegevusrühma piirkonnas tarvis pikaajalise majandusliku elujõulisuse jaoks.

Leader+ ja kohaliku tegevusrühma aktiivsus ning East Ridingu Leader+ meeskond on kokku toonud huvirühmi, eraisikuid ja organisatsioone ainulaadsel viisil, mis on kaasa aidanud teatavatele kohalikele võimalustele, olgu need siis transpordiprojektid, millele on lähenetud ühiselt kogukonnapartnerlusega, loodussõbralikud põllundusmeetodid, teadlikkus kohalikest toidukaupadest või kiriku-/päranditurismi potentsiaal. Ülevaalt alla ja altpoolt üles suunatud tegevuse ühendamine peamiste Leaderi põhimõtetega ja kohalike tegevusrühmade juhtimisel on kaasa toonud ühtse tegevuskava elluviimise ning selliste kogukonnapõhiste algatuste arendamise, mis on kavandatud pikaajalist jätkusuutlikkust silmas pidades.

Künklik Wolds – üks piirkonna erilisi paiku.

CP: Kas teil on mõni lemmikprojekt, millega hetkel tegelete? Kas oskate öelda, mis see on ja miks?

VV: Ühte lemmikprojekti on hetkel East Ridingus käimasoleva 45 projekti hulgast raske valida, eriti kuna kohalik tegevusrühm ise on võtnud küllaltki uuendusliku lähenemisviisi esmatähtsate infrastruktuuriprojektide rahastamiseks (Market Towns Network, Community Involvement & Capacity Building, ning Community & Business Networks (Combine)), mis on olnud East Ridingu programmi nurgakiviks. Sellegipoolest oleme eriti uhked selliste projektide üle nagu „St James Church – A Heritage Centre for the Wolds“ („St James'i kirik – Woldsi pärandikeskus“) ja „East Riding Historic Churches“ („East Ridingu ajaloolised kirikud“) (www.eychurches.org.uk), mis kätkevad endas kogu Leaderi vaimu ja selle põhiprintsiipe. Seda projekti esitleti Ühendkuningriigi koostöövõrgu infolehe varasemas väljaandes, milles ma tõin esile, kuidas East Ridingu kohalik tegevusrühm hõlbustas aktiivselt asjast huvitatud pärandi-, kiriku-, turismi- ja äritegevusalaste rühmade koostööd.

Eesmärk oli teha koostööd põhiosalistega arendamiseks projekti, milles kasutatakse meie ühist pärandit strateegilise lähenemisviisi abil, et suurendada turismivõimaluste majanduslikku potentsiaali. Projekt on tõelise altpoolt tuleva, piirkonnapõhise, kohaliku partnerluse lähenemisviisi näide, et kasutada ära üks meie põhipotentsiaal – turismiga rikkuse loomise võimalus.

Äsja asutati kõrgelt kvalifitseeritud ja tunnustatud kogukonnaesindajatest koosnev erirühm kirikuturismi ja selle jätkusuutlikkuse juhtimiseks meie piirkonnas. See ongi suutlikkuse loomine praktikas! Pärast rühma edukat taotlust Heritage Lottery (pärandiloterii) fondi kohta määrati ametisse töötaja, kes asub tööle kohaliku ametiasutuse kontoris koos turismimeeskonnaga, on kirikute regionaalkomitee (Churches Regional Commission) palgal ja annab otseselt aru vastloodud juhtkomiteele.

Kirikuradade uuenduslikkus seisneb selles, et need ei hõlma üksnes kirikuid, vaid loob sektorite lõikes partnerluspõhised turismisõlmed, mis hõlmavad maatransporti, avalikkusele avatud ja eraomandis maamaju ning pändipaiku läbivaid rattaradu. Kõiki neid projekte toetab Leader+ ja need kuuluvad meie „Leaderi perekonda“, nagu me seda kohapeal kutsume. See on saanud oma väikese toetusüsteemi pidamiseks ka täiendavaid erasektori vahendeid. Projektitööga ja projekti rakendamisega kaasnenud tömahukas tugi, mida on eduka ja kõigile oma põhimõtetele truu Leaderi projekti jaoks vaja, sai selle projektiga väga ilmseks (kaks aastat ideest teostuseni), ent on olnud väärt kõiki Leader+ meeskonna ja kohaliku tegevusrühma töötunde.

CP: Programmist Leader+ püütakse saada ideid parimate tavade kohta, seda eelkõige uutes liikmesriikides. Mis on teie jaoks kõige olulisemad parimaid tavasid määravad kriteeriumid ja miks?

VV: Leaderi mudeli üks põhijooni on kohaliku tegevusrühma piirkondlik partnerlus, mis vastutab kohalike arengujaduste kindlakstegemise ja rahuldamise eest ning seega kindlustab maaelu võimalusi meie veel kasutusele võtmata potentsiaali valdkonnas. Parimate tavade näitamise huvides on East Ridingu kohalik tegevusrühm kõige enam edendanud selliseid põhiprojekte, milles kasutatakse mitmesuguseid alt üles suunatud otsustusprotsesse. On siiski ilmne, et ülevalt alla ja alt üles suunatud lähenemisviiside ühendamine on samuti kohaliku tegevusrühma edu üks osa, kuna need on lähedalt seotud.

East Ridingu kohaliku tegevusrühma liikmete suutlikkuse tõstmine on olnud lahutamatu osa nende programmi strateegilisest teostusest. Innustatakse rohkem osalema ka muudel konverentsidel/üritustel/kohtumistel kui ainult Leader+ raames ja liikmed on kasutanud maksimaalselt võimalusi, kui neid kutsutakse teistele olulistele piirkonna ja allpiirkonna partnerüritustele või kohtumistele. East Ridingu kohalik tegevusrühm on oma suhteliselt lühikese tegevusaja jooksul osalenud tunnustatud maapiirkonna tootjate võrgus ja oleks selge raiskamine lasta sellel tugeval aluspõhjal hääbuda.

Üksiku turulinna taastamiseks partnerluste ühendamine teise sektoriga või konkreetsele teemale spetsialiseerunud organisatsioonide ja üksikekspertidega on taganud, et programmi teostusesse on haaratud maaelu küsimused laiemalt – mitte alati avatult, kuid programmi meeskond teeb seda mitmes vormis. Kvaliteetne spetsialistitugi on sellises partnerluses peamine, et ka kohalik tasand oleks esindatud. Programmi teostuse taga olev spetsialistide meeskond ongi alguses olnud see, kes innustab „ühendada“ mõtlemist, projekti teostamist ja tulevikustrateegiat, ent nüüd toimub samasugune liikmete asjatundlik kaasalöömine igal arutelul. Võimalus töötada tihedalt koos Humber Rural Pathfinder Trials'iga (Humberi maaelu rajajaid ja katsed) tagab, et struktuurist kuni projektitöödeni

võetakse üle parimate tavade mudelid tulevaste maaelu arengu struktuuride jaoks.

CP: Uuenduslikkus on olnud Leader+ põhialus. Kui oluliseks te peate seda aspekti maaelu arengu poliitikas üldiselt?

VV: East Riding of Yorkshire' kohalik tegevusrühm on algusest peale tõlgendanud uuenduse põhimõtet väga laialt, kuna meie piirkonna avastamata potentsiaali oli väga raske kindlaks teha. Piirkonnas ei ole Leader I ega II korraldamise kogemust ja kohaliku tegevusrühma piirkonnas, kus ei ole varem saadud suuremaid vahendeid maaelu arendamiseks või taastamiseks, puudus selgelt „panustamine kultuuri“. Kohalik tegevusrühm on omandanud „uuenduslikkuse olemuse“ ja kohaliku juhtimise mõiste ning on rakendanud seda konkreetset kohalikus kontekstis kohaliku teadmistebaasi ja meie kohaliku eripära alusel.

Uuenduste põhimõte on võimaldanud kohalikul tegevusrühmal ja Leader+ meeskonnal toetada uusi mõtteviise ja ühistööd meie maakogukondade ja partnerite vahel. See on aidanud kõrvaldada tõkkeid „turulinnade“ vahel ja julgustanud teadlikku riskivõtmist. Üldiselt on kohalik tegevusrühm olnud võimeline uurima uusi tegutsemisviise, kasutades võimalusi tugineda oma tegevuses parimatele tavadele. Vahel võib olemasoleva tugevdamine olla sama tulemuslik. See on nagu tasakaalu leidmine kogukondade eksperimenteerimisjulguse ja programmi tõhusa teostamise vahel. Keegi pole öelnud, et Leaderi programmi juhtimine on kerge!

CP: Kas seoses teie ülesannete ja kogemusega Leader+ rakendamisel on teil erisõnum riikidele või Euroopa ametkondadele tulevaseks programmitöö perioodiks?

VV: East Ridingu piirkonnas on Leader+ rakendamisest saadud kogemusi viimasel kolmel aastal ja seega on konkreetset selle kohaliku kogemuse kohta olemas alles esialgsed kommentaarid. Leaderi meeskond töötab kohaliku ametiasutuse (East Riding of Yorkshire Council) alluvuses ja see asub maaelu tugiametis ühes meie turulinnas. Programmi juhina on mul olnud kasu sellest, et kuulun riiklikul tasandil suurepäraseks tunnustatud ametiasutusse, mis pälvis maamajanduse arendamise eest autasu „Beacon Council“ (tuntud ka kui kohalike valitsusorganite „Oscar“). Praegu juhib see piirkonna programmi Rural Pathfinder (üks ainult kaheksast katsetavast ja kõikehõlmavast maakoha teenuste osutamise mudelist). Maaelu arengu juhtkoha olemine sel huvitaval ja väljakutsuval ajal on võimaldanud Leaderi mudelit kasutada kohalikul ja piirkondlikul tasandil.

Kõige põhilisemate vajaduste tasemel on tõendatud East Ridingus, et kogenud ja suurepärase kohalikul ametiasutusel on head eeldused programmide teostamiseks. Tal on vastustusvõime ning varu- ja tugimehhanismid (tu-

Viidad juhatavad teed kohalikesse küladesse.

gipersonal, info- ja arvutitehnoloogia ressursid, kvaliteedistandardid, koolitusvõimalused jne), millel on olnud hindamatu panus heade finantssüsteemide ja aruandluse väljakujunemisse. See on aidanud minimeerida riske ja East Riding on olnud võimeline projekte rahastama esimesest päevast peale, sest väga vähesed rühmad kogukonnas on suutelised taotlema tehtud kulutuste hüvitamist, kui neil puudub stardiraha.

Projekti tasemel häirib taotlejaid ja tegijaid pidevalt Leader+ programmiga seonduv paberimajandus ja üksikasjalikud tõendusdokumendid, mida tuleb alles hoida. Kuigi selle põhjuseid mõistetakse, tuleks siiski kõik rahastamisvormid standardida. On õiglane öelda, et vaatamata soovitatavatele jõupingutustele meeskonna poolt, on mõned potentsiaalsed taotlejad raha taotlemisest eemale peletatud. Töömahukat tuge, mis on vajalik projekti teostajate suutlikkuse suurendamiseks ja lepinguliste nõuete täitmiseks, ei ole programmile pandud madalas 15% halduskulude ülemmääras täielikult arvestatud.

Kohaliku tegevusrühma partnerluse teostamisel on East Ridingus selgesti näha, et kohalikest maaelu tegijatest koosnev partnerlus on julgustanud üksikisikuid ja kogukonnapõhiseid partnerorganisatsioone avaldama otsest mõju programmide sisule ja tegevustele. East Riding of Yorkshire` maapartnerluse ametliku allrühmana on kohaliku tegevusrühma liikmed näidanud, et tõhusalt võivad kohalikke otsuseid teha arusaajad inimesed, kes elavad ja töötavad meie maapiirkonnas vabatahtlikena, spetsialistidena, või avalikus ja erasektoris. Mõnedest liikmetest ja seega nende oskustest, kogemustest ja asjatundlikkusest tuntakse puudust.

CP: Kui teil oleks valida, mis rollis te sooviksite olla, kui jõustub uus maaelu arengu määrus? Kuidas see erineks teie praegusest tegevusest?

VV: Tulevikuks on minu nägemuses kõige olulisem, et maaelu programmid muutuksid juhitavaks ja asjakohaseks nii geograafiliselt kui ka rahvastiku seisukohast (realistliku katvusega). Siiski tuleb piirkondlikul tasemel kohustuste võtmist täiendavalt julgustada, et maaelu programme viidaks läbi maksimaalselt just kohalikul tasemel. Oleks patt raisata tehtud tööd, suutlikkuse loomist ja kogemust, mis on toimunud Leader+ jooksul meie kohalikus tegevusrühmas.

Soovin kuuluda võrku, mis teeb koostööd selge strateegilise haru ja selge tegutseva haru tiheda seotuse nimel. See tagaks, et altpoolt tulevat, integreeritud, strateegilist ja uuenduslikku põhimõtet tõlgendatakse Leaderi mudeli seisukohast ja kohaldataks kõikide tegevuste suhtes. Kui see peaks juhtuma, sooviksin näha end osana kohalikus ühtses kliendikeskses meeskonnas, tõelises kohalikus partnerluses, mis vastutab kogu programmiseeria teostamise eest, et edendada maaelu võimalusi East Ridingu inimeste jaoks ja koos nendega. Asusin siia elama, et teha seda tööd, ja sooviksin seda East Ridingu inimeste heaks ka jätkata.

Kui see ei ole võimalik, siis soovin saada vormikujunduse juhiks, et töötada välja lihtsaim, vähim vaeva nõudev paberimajandus ja süsteemid, et teha kõikide nende, kes on jäetud veidi väiksemaid maaelu arengu programme juhtima, elu pisut kergemaks, et nad saaksid keskenduda kvaliteetse projekti arendamisele ja teostamisele! (Meile, Leaderi programmi juhtidele, meeldivad väljakutsed!)

Fotod Ühendkuningriigi riikliku koostöövõrgu üksuselt

SAKSAMAA

Leader+ on moekas!

Kitzingeni maakohas valmistuvad noored „tõeliseks eluks” haridus-, koolitus- ja integreerimismeetmete abil

Maja Schmidt, kohaliku tegevusrühma koordineerija, Z.I.E.L. Kitzingen

Sissejuhatus

2002. aasta suvel arutas kohalik tegevusrühm Z.I.E.L., kuidas oma piirkonda elustiili ja majanduse poolest nii oma elanikele kui ka külastajaile atraktiivsemaks muuta. See hõlmas ka arutelu selle üle, kuidas piirkonna potentsiaali paremini ära kasutada.

Tol ajal piirkonna noortega tegelikult ei arvestatud. Varsti aga taibati, et piirkonna tuleviku arutamisel pole suurt mõtet, kuulamata ära selle tulevase kodanikke. Noorte toetamine ja neile piirkonnas väljavaate andmine on nüüd saanud kohaliku tegevusrühma üheks põhieesmärgiks ning alustatud on palju projekte, eelkõige noortele. Allpool esitatud kaks Leader+ projekti puudutavad lisaks hariduse ja kvalifikatsiooni küsimustele ka sotsiaalsete oskuste arendamist.

Inimeste kokkutoomine

Üks esimesi Leader+ projekte Kitzingeni maapiirkonnas oli „Jugendhof Schwanberg” („Schwanbergi mäel asuv noortekeskus”). Alates keskuse avamisest 2003. aasta mais on nii puuetega kui ka puueteta noortel olnud võimalus selles noortelaagris koos aega veeta. Pealegi töötab projekti koordineerija (Geistliches Zentrum Schwanberg e.V. nime all tuntud registreeritud assotsiatsioon) piirkonnas las-

te- ja noorterühmadega, tuues kokku erineva sotsiaalse, kultuurilise ja usulise taustaga inimesi. See projekt toetab nn nõrgemat rühma, kuhu kuuluvad füüsilise või vaimse puudega inimesed, samas kui teine (tugevam) rühm õpib mõistma ja teadvustama teiste vajadusi. „Noored vajavad lisaks koolis omandatavale inspiratsiooni, mis aitaks neil oma loovust ja kujutlusvõimet arendada ning omandada reegleid, mis aitavad neid sotsiaalseid oskusi parandada,” selgitab Geistliches Zentrum juht Christian Klose. Erinevate rühmade integreerimise idee näib toimivat: 2004. aastal ööbis keskus 10 000 külastajat. „See, et paljud lapsed tahaksid jääda veel üheks nädalaks, näitab väga hästi „Jugendhofi” atraktiivsust,” ütleb Klose.

Ometi ei tule projekt kasuks üksnes noortele. Programmi kuuluvad ka ekskursioonid, muuseumikülastused, reisirühmaga ringsõidud viinamarjaistandustesse ja loodusretked metsnikuga lähedalasuvas Steigerwaldi metsas. Lisaks tellib „Jugendhof Schwanberg” osa oma toiduvarudest piirkonna tootjalt ning see on üheks näiteks piirkonna majandusele kasu toovast sünergiast.

Vabatahtlikutöös omandatud vilumused

2005. aasta kevadest pakub registreeritud assotsiatsioon Jugendpakt e.V. (Noorsoopakt) Kitzingeni ringkonna noortele projekti „Vabatahtlik töö kvalifikatsiooni omandamiseks”. Eesmärk on õpetada põhilisi kutseoskusi erikursustel, mis aitavad noori koolist tööturule üleminekul ja üht-

Puuetega ja puueteta noored saavad projektis võimaluse koos aega veeta.

lasi tutvustab vabatahtlikutööd. Kolm kuud kestev kursus lõpeb vabatahtlikutöö projektiga. Selle kursuse raames saavad 12–15 noort ja nende meeskonnajuht ning juhendajad regulaarselt kokku. Lisaks suhtlemise ja projektijuhimisega seotud põhioskustele arendab see ka meeskonna töövõimet, sallivust, enesekindlust oma võimete suhtes ning võimaldab pilku heita töömaailma. Regulaarselt osalejad saavad kursuse lõpus tunnistuse. Noorteni jõutakse koolide ning teiste olemasolevate noorsooseltside ja -organisatsioonide kaudu.

Kuigi uusi praktikandikohti otseselt ei looda, saavad noored ometi kogemuse „elukestvast õppest“ varem kui tavalise tüüpilise koolikava alusel. Sellest uuenduslikust koolitusvõimalusest saavad kasu ka kohalikud kogukonnad ja äriettevõtted. Näiteks kui kohalikud ametiasutused saavad kasu vabatahtlikutöö projektidest, siis ettevõtted võivad valida suurema hulga koolilõpetajate seast, kes on põhivaldkondades paremini ette valmistatud. Tulevikus on ettevõtetel kavas oma praktikandid nendele vabatahtlikele kursustele saata.

Projekt „8 for 9 and 10M“ oli üks esimesi omalaadseid vabatahtlikeprojekte. Selles osales rühm keskkooli kaheksanda klassi õpilasi, kes korraldasid iseseisvalt üheksanda ja kümnenda klassi lõpetajatele koolilõpuürituse. See hõlmas planeerimist, einelaua valmistamist 250 inimesele, slaidiprogrammi lõpuklassidele ja voldiku kujundamist. Nii on noored meeskonnajuhtide abiga võimelised oma vastomandatud oskusi tõestama projekti ja ürituse korraldamisega. Esimesed tulemused näitavad, et kui noored on kord alustanud, ei taha nad enam lõpetada tööd nendes vabatahtlikeprojektides.

Äsja alanud uus projekt

Veel üks noorteprojekt algas 2006. aasta kevadel. See seisneb riikidevahelise koostöö raames toimivas kokanduspraktikantide vahetuses Šveitsi Berner Seelandi piirkonnaga (Lakeland Berni piirkonnas).

Projekti juhtimisel tuleb käed külge panna.

Leader+ on moekas!

Liikmesriik: Saksamaa

Piirkond või ala: Frangimaa/Baieri

Kohaliku tegevusrühma nimi: Z.I.E.L. Kitzingen

Rahvaarv: 89 525

Pindala: 684 km²

Projekti nimi: „Jugendhof Schwanberg“

Projekti kogumaksumus: 2 337 000 eurot

EL: 150 000 eurot

Muud riiklikud vahendid: 1 420 810 eurot

Erakapital: 766 190 eurot

Projekti kehtivusaeg: oktoober 2002 kuni juuni 2003

Projekti nimi: „Jugendpakt Kitzingen“

Projekti kogumaksumus: 88 142 eurot

EL: 44 071 eurot

Muud riiklikud vahendid: 21 600 eurot

Erakapital: 22 471 eurot

Projekti kehtivusaeg: jaanuar 2005 kuni detsember 2007

Kontaktisik: Maja Schmidt

Aadress: Landratsamt Kitzingen,
Kaiserstraße 4

D-97318 Kitzingen

Telefon: (+49) 9 321 928 152

Faks: (+49) 9 321 928 155

E-post: lag-ziel@kitzingen.de

Veebileht: www.kitzingen.de/wirtschaft/
lagziel/index.html; <http://lag-kitzingen-ufr.le-on.org/internet/lag>

Fotod Saksamaa riikliku koostöövõrgu üksuselt

UUED LIIKMESRIIGID

Leader+ Poolas: suutlikkuse tõstmine

Andrzej Hałasiewicz, PhD, FAPA (põllumajanduse abikavade sihtasutus; Foundation of Assistance Programmes for Agriculture) asedirektor

Maapiirkondade ümberkujundamise programme on hädasti vaja

Poola maapiirkondadel on tohtu arengupotentsiaal. Seal-seid inimesi ja kogukondi koos kultuuri- ja loodusrikkusega saab edukalt rakendada vastastikuseks hüvanguks Poola ja ülejäänud ELi arengus. Seega on äärmiselt oluline, et ELi tegevusi korraldataks seda potentsiaali kõige tõhusamalt ära kasutades. Leader+ tüüpi tegevust on Poola maapiirkondades hädasti tarvis, sest see võib muudest meetmetest paremini vallandada olemasolevate kohalike ressursside potentsiaali.

Erinevalt „vanadest“ liikmesriikidest ei ole Poolal seni olnud võimalust arendada tavasid või omandada kogemusi programmi rakendamisest. Seega tuleb leida viis selle korvamiseks ja valmistada ette hea juhtimis- ja rakendussüsteem. Esmane ülesanne on aidata kohalikel kogukondadel valmistuda tööperioodiks 2007–2013. Arvestades Leader+ lähenemisviisi väga olulist rolli, otsustas Poola oma esimestel ELi liikmeks olemise aastatel ehk siis aastatel 2004–2006 keskenduda suutlikkuse loomisele.

Valdkondlik töökava „Toiduainesektori ja maaelu arendamise ümberkorraldamine ja ajakohastamine“

Nagu teistes „uutes“ liikmesriikides, kes on otsustanud ELi Leader+ tüüpi meetmeid rakendada, rakendatakse neid Poolas nagu Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi arendusrahastu rahastatud programmi meetmeid. Poolas on valdkondliku töökava meetme 2.7 „Leader+ katseprogrammi“ eesmärk ergutada kohalike kogukondade tegevust ning nende pühendumist maapiirkondade arendamise kohalike strateegiade arendamisele ja rakendamisele.

Leader+ tüüpi meetet rakendatakse kahe kava alusel. I kavaga luuakse kohalikud tegevusrühmad ja analüüsitakse maapiirkondade arengupotentsiaali. Seda peavad algatama kohalikud kogukonnad ja see on maapiirkonna arendamise integreeritud strateegia rajamise aluseks.

I kava alusel rakendatavad tegevused hõlmavad koolitust, teabelevitamist ja nõustamist ning maaelanike kaasamist maapiirkondade arendamise analüüsi ja strateegiade ettevalmistamise protsessi. Samal ajal luuakse partnerlus avaliku ja erasektori vahel.

II kava alusel rakendavad kohalikud tegevusrühmad oma strateegiaid, kui on omandanud riiklike vahendite haldamiseks vajaliku kogemuse ja haldussuutlikkuse. Strateegiad hõlmavad maapiirkondade edendamist ja kohalike partnerite vahelise koostöö ergutamist. See süsteem katab ka tegevust mitmes valdkonnas (tegelikult ainult taustategevust), eelkõige turismi arengut, looduskeskkonna, maastiku ja ajalooliste ning kultuurivarade kaitset ja edendamist, piirkondlike toodete arendamist ja tootmist ning koolitustegevust.

Suures osas I kava raames kohalike kogukondade algatuste tulemusel ettevalmistatud ja II kava raames rakendatud maapiirkonna arendamise integreeritud strateegia

Stare Miasto kogukonna juht Ryszard Nawrocki kõneleb Leaderi partnerluskohtumisel Stare Miastos 6. detsembril 2005.

määrab piirkondade arengusuunad. Strateegiad peaksid hõlmama vähemalt ühte järgmistest teemadest:

- maapiirkondades arendatud toodete ja teenuste konkurentsivõime parandamine uue oskusteabe ja uue tehnoloogia abil;
- maapiirkondade elatustaseme parandamine;
- kohalikele toodetele lisandväärtuse andmine, eriti tänu sellele, et ühistegevuse tulemusel paraneb väikeste tootmisüksuste juurdepääs turule;
- loodus- ja kultuurivarade, sealhulgas Natura 2000 võrku kuuluvate alade potentsiaali kasutamine.

Kõik need tegevused, kaasa arvatud lõplike abisaajate koolitamine ja nõustamine, saavad toetust, mis katab 100% abikõlblikest kuludest.

Rakendamine

Põllumajanduse ja maaelu arengu ministeerium (valdkondlike töökavade juhtiv asutus) delegeeris Leader+ tüüpi meetme rakendamise ülesande põllumajanduse abikavade sihtasutusele (FAPA), kes tegutseb selle meetme (ning ka koolitus- ja nõustamisteenuste meetmete) rakendusorganina ning kellel on aastatepikkune kogemus piirkondlike programmide rakendamises ning koostöös omavalitsuste ja kohalike asutustega.

I kava taotlused tuli esitada 31. detsembriks 2004. Selle kava raames esitati 248 taotlust kogusummas 31 194 184,58 zlotti (7 698 276 eurot). Enamik taotlusi saadi järgmistelt vojevoodkondadelt: Väike-Poola, Święty Krzyż, Masoovia ja Podkarpacie. Pärast ametlikku kinnitamist ja tehnilisi kontrollid ning arvestades vahendite eraldamist võttis valdkondliku töökava juhtkomitee 3. juuni 2005. aasta istungil vastu otsuse (number 19/2005). See otsus sisaldas projektide nimekirja, mille põllumajanduse ja maaelu arengu ministeerium kinnitas 14. juunil 2005. See tähendas, et kinnitati 174 projekti rahastamine kogusummas 22 810 611,20 zlotti

(selle kava jaoks olemasolevad eraldised: 5,575 miljonit eurot¹).

II kava käsitleva taotluste esitamise kutse pidi avaldama 2006. aasta märtsi keskel ja selleks on eraldatud kokku 13,175 miljonit eurot. See tähendab, et vähemalt 80 kohalikku tegevusrühma saavad võimaluse oma strateegiate rakendamiseks ja võivad saada maksimaalselt vahendeid ligi 750 000 zlotti (187 500 eurot).

Sellest summast ei piisa täielikult nõudluse rahuldamiseks, sest I kava partnerlused hõlmavad alla 40% Poola territooriumist ja II kava katab vaid ligi ühe kolmandiku Poola maapiirkondadest. Seega on järgmisel programmitöö perioodil nende kavade alusel loodud rühmade entusiasmi rakendamiseks ning uute partnerluste loomise protsessi toetamiseks vaja täiendavaid vahendeid.

Leaderi esimene riiklik kohtumine: algatused ja kohalikud tegevusrühmad

Esimene riiklik Leaderi algatuste ja rühmade kohtumine toimus Falenty's Varssavi lähedal 16. ja 17. novembril 2005 nimetuse „Leaderi programm Poola külade tuleviku jaoks“ all. Konverentsi korraldas koostööfondi sihtasutus Agrolinia programmi raames, mis on alates 2002. aastast regulaarselt pakkunud koolitust kohalike partnerluste eestvedajatele.

Kohtumine äratas suurt huvi ja sellel oli üle 200 osaleja Poolast ja välismaalt. Kohtumisel osalesid ka kõigi praegu Poolas olevate Leaderi-tüüpi partnerluste esindajad, põllumajanduse ja maaelu arengu ministeeriumi esindajad, haldusorganid, Leaderi juhtimise ja rakendamisega tegelevad isikud, kogu protsessi toetavate organisatsioonide esindajad ning Euroopa Leader+ vaatluskeskuse ja Euroopa koostööorgu ELARD esindajad. Sellele järgnes 19. detsembril konverents, mille korraldas Poola Leader+ koostöövõrk,

¹ Allikas: Euroopa Komisjonile esitatud valdkondliku töökava programmitäiend.

Maastik Tatrates Zakopane lähedal.
EPA PHOTO; EPA Janek Skarzynski

mis moodustati 2005. aasta oktoobris ja mis pidi tegutsema kaks kuud, et arendada välja mitmesuguseid võrguvahendeid. Nendeks on ajakiri, teabeleht ja veebileht www.leaderplus.org.pl, mille kaudu on kättesaadav kõigi I kava abi-saajate andmebaas.

Näide algatuse kohta

Stare Miasto ja Rychwali vallad alustasid Leader+ rakendamist ühiselt kohaliku tegevusrühma asutamiseks ja maapiirkondade arendamise integreeritud strateegia väljatöötamiseks. Stare Miasto valla volikogu ja Rychwali valla volikogu ühisistungil, mis toimus 6. detsembril 2005 Stare Miasto gümnaasiumi uues spordisaalis, tõstatati järgmised küsimused.

- I kava eesmärk on asutada kohalik tegevusrühm „Stare Miasto ja Rychwali piirkonna partnerlus“. Partnerlus hõlmab naabervaldu (riiklikud haldusüksused) Stare Miastot ja Rychwali ning sellesse kuuluvad kohalikud ettevõtjad, assotsiatsioonid ja muud rühmad. Reklaamitegevuseks on mitmesuguse reklaammaterjali jagamine, teadetetahvlid ning eriline reklaamkaart Stare Miasto ja Rychwali maa ajalooliste vaatamisväärsuste ja monumentidega, teabekohtumised ettevõtjate ja valitsusväliste organisatsioonidega ning kohalike toodete reklaamimine. Kogu projekti eesmärk on „Stare Miasto ja Rychwali piirkonna partnerluse“ loomine.
- Kohaliku tegevusrühma liikmed saavad väljaõppe sellistel teemadel nagu maapiirkondade edendamine, partnerluste loomise formaalsed küsimused, kohalike tegevusrühmade asutamine ja registreerimine. Lisaks osaleb kohalik tegevusrühm seminaril, kus käsitletakse põhikirja koostamist, ja konverentsidel kohaliku tegevusrühma töö ning partnerlussektorite koostöö teemal. Lisaks toetab I kava maapiirkondade arengupotentsiaa-

li analüüsi, mille peab algatama kohalik kogukond. See annab ka aluse maapiirkondade arendamise integreeritud strateegia väljatöötamiseks. Selle eesmärgi saavutamiseks pakutakse koolitusinfole ja reklaamitegevusele lisaks mõningaid nõustamisteenuseid. Kõik see peab aitama kaasata maapiirkondade elanikke protsessi, mille raames saadakse teadmisi maaelu arengust ning avaliku ja erasektori partnerluste loomisest.

Leader+ vaatluskeskuse seminar Grossetos (Toscana, Itaalia): „Kohalikele toodetele lisandväärtuse andmine”, 14.–18. veebruar 2006

Seminar ise toimus tüüpilises maakohas.

Sissejuhatus

„Kohalikele toodetele lisandväärtuse andmine: uuenduslikkus ja juurdepääs suurematele turgudele” oli 14.–18. veebruaril Grossetos (Toscana) toimunud kolmepäevase seminari teema. Leader+ vaatluskeskuse korraldatud ja kohaliku tegevusrühma F.A.R. Maremma võõrustatud üritus andis enam kui 100 kohalikule tegevusrühmale võimaluse selle strateegilise teema tähtsusest rohkem teada saada mitmete ettekannete, seminaride ja ümarlauaarutelude abil. Kuna esindatud oli 18 liikmesriiki, oli see ka soodne võimalus riikidevaheliste koostööprojektide jaoks uusi partnereid otsida. Ringsõidud kohalike Leader+ rahastatud projektide toimumiskohtadesse andsid delegaatidele võimaluse näha, kuidas kõnealuses piirkonnas, mis moodustab ligi viiendikku Toscanast, antakse kohalikele toodetele lisandväärtust.

Tervituskõnes kirjeldas F.A.R. Maremma esimees Giovanni Alessandri piirkonna põhiomadusi. Ta rõhutas piirkonna rikast kohalike ressursside ja toodete pärandit, mis sobib loomulikult kohaliku tegevusrühma keske teemaga – kohalikele toodetele lisandväärtuse andmine. Sellegipoolest on kohalikul tegevusrühmal peale olemasolevate

toodete arendamise ka katsestrateegia, mis hõlmab elukvaliteedi parandamist ning uute tehnoloogiate ja oskusteabe kasutamist. Nende eesmärkide saavutamiseks on kohalik tegevusrühm tegev nii piirkondade- kui ka riikidevahelistes koostööprojektides.

Ettevalmistused lisandväärtuse andmiseks

Esimese kõne täiskogu istungil pidas maaelu arengu konsultant Carlo Ricci, kes rääkis Itaalia perspektiivis küsimustest, mida tuleb kohalikul tegevusrühmal lisandväärtuse edendamise strateegia väljatöötamisel arvesse võtta. Ta nimetas mõnda viimase kümne aasta jooksul toimunud radikaalset kultuurilist muutust, nagu teatud toodete hinnalangus, sõltuvus hüvitistest, muutused ELi toetuste tasemes ja tööjõu vähenemine, eelkõige noorte hulgas. Viidati ka „gastronaudi” mõistele, mis annab arusaama territooriumi väärtusest selle gastronoomilise identiteedi põhjal ning mille tulemusel võib näiteks arendada selliseid strateegiaid nagu „veiniteed”. See on bioloogilise mitmekesisuse ja piirkonna suutlikkuse (inimressursside mõttes) kõrval üks turismipotentsiaali suurendamise võimalusi.

Kõik need küsimused võivad vajada erinevat äristrateegiat ja seega vajadust muuta traditsioonilist käitumist, arvestades järgmist: toote kvaliteet ja kvaliteedimärgid, traditsioonilised seosed tootjate ja tarbijate vahel, uued arengusuunad ja ohud regionaalplaneeringus ning kohalike toodete turustamise erinevad viisid.

Cécile Levret Euromontanast käsitles oma kõnes mägi piirkondade toodete kvaliteedi mainet ja nende otsest seost territooriumiga, mis võimaldab neid seostada mägi keskkonnaga (kliima ja kõrgus) ning turustada traditsiooniliste, looduslike ja kohalikel ressurssidel põhinevate toodetena, arvestades aastaaegu. Paistab, et traditsiooni ja keskkonna vaheline tugev seos loeb mägi piirkondade toodete edu puhul palju ning selle põhjal on olnud võimalik

Mõned kohalikud tooted, millele antakse Leader+ abil lisandväärtust.

välja arendada mägipiirkondadest pärit kvaliteetsete toiduainete Euroopa harta (European Charter for Mountain Quality Food Products).

Harta üks põhiideesid on, et toodete kvaliteet on tihti seotud piirkonna kvaliteediga, kust tooted pärinevad. Harta käsitleb konkreetset toiduaineid ning sellega ei taotleta mitte üksnes nende toodete tarbijate suuremat rahulolu, vaid ka piirkonna kohaliku elanikkonna ja paika külastavate turistide rahulolu (piirkondlikud tarbijad). Mägipiirkonna toodete valmistamiseks esmaseid põllumajandusressursse töötlevad ettevõtted ja talud peavad samuti arvesse võtma oma geograafilist keskkonda ja jätkusuutliku arengu kriteeriume. Seega peavad tootmismeetodid olema keskkonnasõbralikud ja nende puhul tuleb arvestada eelkõige kohaliku vee kvaliteediga. Samuti tuleb nendega innustada mägi-alade bioloogilise, geneetilise ja kultuurilise pärandi säilitamist, arendada välja kohalik mägi-alade teadmistebaas ning hallata maapiirkondi ja sealset maastikku.

Ühendkuningriigis Anglesey's tegutseva Mentor Môn' kohaliku tegevusrühma esindaja Gerallt Llewellyn Jonesi ettekande teema oli arengudetailide koondamine. Esitleti mitmeid kohalike tegevusrühmade projekte, et näidata, kuidas selline piirkond nagu väheste kohalike toodetega Anglesey saar oli edukalt kasutanud Leader+ programmi uuenduslikul viisil. Arendati edukalt välja mitmeid kohalike tooteid, eelkõige Mona Bauhausi projekti raames, et viia maailmaturule uusi tooteid. Algupärast Bauhausi filosoofiat¹ rakendades on kohalik tegevusrühm uute toodete arendamisel omaks võtnud uuendusliku lähenemisviisi. Seda mõistet rakendati looduskeskkonna, kohaliku pärandi, kohalike toiduainete ning kohaliku maine ja ressursside suhtes. Tänu sellele mindi tagasi põhimaterjalide ja kujunduse juurde ning toodi kokku erineva taustaga asjatund-

Väljapanekuala oli delegaatide huvi keskmes.

jaid, kes toodavad prototüüpe massiturujaks. Kohaliku tegevusrühma kogemused arvukate edukate toodetega, nagu rida saare pärandil põhinevaid vannitooteid ja mere-tooteid ning uuenduslik tool, kinnitavad Leaderi mõju kohalike toodete arendamisel.

Toimus mitmeid paralleelseid seminare kohalikele toodetele lisandväärtuse andmisega seonduvatel horisontaalteemadel: uuenduslikkus, turismitoodet/-teed, käsitöötooted, ühised turundusmeetmed, kohalike toodete elujõulisus, toetust saavad põllumajandustooted, ümberkorraldamine ja märgistamine. Kasutati ka nn avatud ruumi, kus osalejad said kuulata ettekandeid konkreetsetest juhtumitest ning vahetada mõtteid ja kogemusi teiste kohalike tegevusrühmadega. Seejärel esitati täiskogu istungi pärastlõunal põhiseisukohad. Nende tööstungite järelduste ja teiste konverentsi dokumentidega saab tutvuda Leader+ veebilehe ürituste osas (<http://ec.europa.eu/leaderplus>).

¹ Saksamaal 1919. aastal Walter Gropiuse rajatud avangardistliku kunsti ja disaini kool, mille natslikud ametivõimud 1933. aastal sulgesid.

Võõrustava kohaliku tegevusrühma F.A.R. Maremma esimees Giovanni Alessandri tervitab üritusel osalejaid.

Mõni sõna põllumajandus- ja metsandusministeeriumi asemistrilt Teresio Delfinolt.

Ringsõidud kohapeal

Konverentsi teisel päeval oli võimalik tutvuda võõrustava tegevusrühma piirkonnas rakendatavate Leader+ rahastatud projektidega. Ühte sellist projekti „Sapori d’Amiata” juhib 2000. aastal asutatud assotsiatsioon Associazione Strada del vino Montecucco. Projektiga edendatakse ja arendatakse Amiata kastani tutvustamist kastaniraja ja muuseumi rajamise abil, mis annab ettekujutuse kohalikust traditsioonilisest elustiilist ja kus asub ka õppekeskus.

Teist projekti, mis algas Leader II ajal ja jätkub Leader+ ajal, juhib Associazione Strada del vino dei colli di Maremma (<http://www.terreditoscana.regione.toscana.it/stradedelvino/ita/maremma.html>). See on projekt, mis edendab piirkonna veinitooteid ja annab neile lisandväärtust ning on suutnud kooperatiivi kaudu kokku tuua palju väikesi veinitootjaid, kes toodavad ja villivad tänapäevases keskses töötlemisettevõttes laias valikus kohalikke veine, mille kvaliteeti kontrollitakse põhjalikult ja mida turustatakse ühiselt. Külastati ka veinimuseumi lähikonnas asuvas Scansano linnas.

Kolmandal päeval korraldati „koostööruum” ja sellega paralleelselt ümarlauaarutelusid, üks-ühele sessioone, projektnäitus ning partneriotsingu esitlus. Sellele sessioonile üks positiivne tulemus oli koostöölepingu sõlmimine Soome, Itaalia ja Hispaania kohalike tegevusrühmade vahel, mis

kehtib 1. märtsist 2006 kuni 31. maini 2007. Partnerid on kohalik tegevusrühm Peräpohjolan kehitys ry (juhtiv partner Soomest), kohalik tegevusrühm Valle de Ayora Cofrentes (Hispaania) ning kohalikud tegevusrühmad Le Macine, GAL Cosvel ja GAL Bradanica (Itaalia). Projekti nimi on MAP („Moving around the Provinces”) ning selles püütakse luua uusi turismivõimalusi, eelkõige turismitööstuses tegutsevate väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks. Lõpuks jagab riikidevaheline koostöövõrk teadmisi eri liiki turismi ja toodete kohta, mida saab individuaalsete kodumaiste katseprojektide tulemuste põhjal rakendada.

Lõputseremoonial pidasid kõne Grazia Mammuccini, A.R.S.I.A (Azienda Regionale per lo Sviluppo e l’innovazione nel settore agricole-forestale della Regione Toscana) esinaine, ja Susanna Cenni, põllumajandushindaja Toscana maakonnast. Mõlemad kõnelejad rõhutasid tugeva maa-majanduse tähtsust ja integreeritud maaelu arendamise põhimõtete jätkamise vajadust, kuna need annavad sellistele piirkondadele nagu Maremma võimaluse arendada oma kohalikku majandust ja säilitada oma identiteeti.

Lõpuks näitas seminar riikidevahelise koostöö teist külge, kui esmakordselt esines Leader+ koor! Koor esitas oma versiooni John Lennoni laulust „Imagine” tõelises Leader+ vaimus ning sai suure menu osaliseks.

Leader+ koor laulab Leaderi algatuse auks.

Leader+ Magazine

Leader+ Magazine ajakirja annab kolm korda aastas välja maapiirkondade vaatluskeskus.

Leader (maapiirkondade majanduse arendusmeetmete ühendamine) on ühenduse algatus, mille käivitas Euroopa Komisjon ja mille tegevust koordineerib põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat (üksus F3). Ajakirja Leader+ Magazine sisu ei pruugi tingimata edasi anda Euroopa Liidu institutsioonide vaateid.

Toimetus: Euroopa maapiirkondade vaatluskeskus.

Õiguslikult vastutav isik: Uwe Lerbs, Euroopa Komisjon, põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat, üksus F3, rue de la Loi 130, B-1040 Brüssel.

Käesoleva numbri kaasautorid: Leader+ riiklike koostöövõrkude üksused.

Fotod: kõigi fotode autoriõigus kuulub Euroopa Komisjonile, välja arvatud eraldi märgitud fotod.

Kaanefoto Belgia kohalikult tegevusrühmalt Pays d'Anlier, de la Sûre et de l'Attert.

Leader+ Magazine ilmub 20 Euroopa Liidu ametlikus keeles ning selle tiraaž on 35 000.

Lisateave: Leader+ Contact Point, rue du Marteau 81, B-1000 Brüssel.

Tel: +32 2 235 20 20. Faks: +32 2 280 04 38. E-post: contact.point@Leaderplus.org.

Veebileht: <http://ec.europa.eu/leaderplus>

© Euroopa ühendused, 2006

Paljundamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Käsikiri valmis 2006. aasta juunis

Trükitud Itaalias

TRÜKITUD VALGELE KLOORIVABALE PABERILE

Ajakirja Leader+ Magazine lisatellimuseks

kirjutada e-posti aadressil contact.point@leaderplus.org või saata tellimus faksi või posti teel, märkides oma täielikud kontaktandmed, tellimuste arvu ja sobiva keeleversiooni, järgmisel aadressil:

Leader+ Contact Point
Rue du Marteau 81
B-1000 Brussels
BELGIUM
Tel: (+32) 22 352 020
Faks: (+32) 22 800 438

Võite end vormistada ka Leader+ väljaannete tellijaks. Oma nime lisamiseks meie meililisti kasutage palun vormi, mis on kättesaadav järgmisel aadressil:

<http://ec.europa.eu/leaderplus>

Nimetus:

Leader (maapiirkondade majanduse arendusmeetmete ühendamine).

Programmi liik:

Ühenduse algatus.

Sihtvaldkonnad:

Leader+ hõlmab kolme meetet:

- 1. meede: alt-üles lähenemisel põhinevate integreeritud territoriaalsete maaelu arendamise katsestrateegiate toetamine;
- 2. meede: maapiirkondadevahelise koostöö toetamine;
- 3. meede: koostöövõrkude rajamine.

Prioriteetsed strateegilised teemad:

Komisjoni kehtestatud Leader+ programmi prioriteetsed teemad on järgmised:

- loodus- ja kultuurivarade tõhusaim kasutamine, sealhulgas paikkondade väärtustamine;
- maapiirkondade elukvaliteedi parandamine;
- kohalikele toodetele lisandväärtuse andmine, eelkõige väikeste tootmisüksuste turulepääsu lihtsustamine ühistegevuste kaudu; ja
- uue oskusteabe ja uue tehnoloogia kasutamine maapiirkondade toodete ja teenuste konkurentsivõime suurendamiseks.

Abisaajad ja abikõlblikud projektid:

Leader+ programmiga antakse rahalist abi partnerlustele ehk kohalikele tegevusrühmadele, mis moodustatakse avaliku, era- ja mittetulundussektori liikmetest nende piirkondades kohalike arenguprogrammide rakendamiseks. Leader+ eesmärk on aidata maaettevõtjail kasutada oma piirkonna pikaajalist potentsiaali. See soodustab integreeritud, kvaliteetsete ja originaalsete strateegiate rakendamist säästva arengu tagamiseks ning samuti riigisisest ja riikidevahelist koostööd. Selleks et koondada ühenduse ressursid kõige perspektiivsematesse strateegiatesse ning anda neile parimad võimalused, antakse pärast valiku tegemist rahalist abi üksnes piiratud hulgale maapiirkondadele. Valiku tegemine on avalik ning rangete eeskirjadega reguleeritud.

Iga kohaliku arenguprogrammi alusel võidakse rahastada üksikprojekte, mis vastavad kohalikele strateegiale. Kõik projektid, mis on abikõlblikud rahastamiseks Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF), Euroopa Regionaalarengu Fondi (EFRD) ja Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) kaudu, on abikõlblikud rahastamiseks ka Leader+ meetme kaudu.

Kohalike tegevusrühmade otsustustasandil peavad majandus- ja sotsiaalpartnerid ning ühenedused moodustama vähemalt 50% kohalikust partnerlusest.

Programmitöö kestus:

2000–2006.

Ühenduse toetus:

Programmide kogueelarve on 5,0465 miljardit eurot, millest 2,1063 miljardit (2,1435 miljardit pärast vahepealset indekseerimist) on EAGGF-i arendusrahastust ning ülejäänud avalikust ja erasektorist.

